

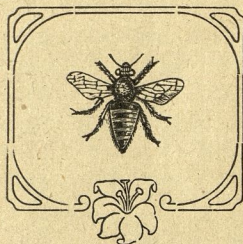
Slovenski Čebelar

Glasilo „Slovenskega osrednjega čebelarskega društva za Kranjsko in Primorsko“ s sedežem v Ljubljani, „Slovenskega čebelarskega društva za Spodnje Štajersko“ ter „Slovenskega čebelarskega društva za Koroško“

Uredil

Frančišek Rojina

nadučitelj v Šmartnem pri Kranju

1918

Lastnik „Slov. čebelarsko društvo“, Ljubljana

Tiskala Katoliška Tiskarna

KAZALO.

Članki:

Čebelarjem za l. 1918. (M. Hafner)	2
Janša oživljen. (Urednik)	3
Volinija in njeno čebelarstvo. (Peter Jocič)	9
Iz prakse. (J. Jurančič)	20
Osa (Vespa vulgaris). (Lakmayer)	21
Čebela v pregovorih. (P. Močnik)	23
Bačarjevega Toneta prvo čeb. leto. (L. Debevec)	24
To in ono. (Jos. Kosi)	26
Čebelarji, iščimo organizacije! (M. Hafner)	33
Dostopnost v notranjost čebelnega panjú. (H. Peternel)	35
† Bogdan Penjič. (Ivan Šega)	40, 95
Kako je razdražene čebele umiriti. (Ivan Šega)	42
Izvoz čebel. (F. Kunauer)	43
Ustanovimo si Osred. jugoslov. čeb. zvezo. (Ivan Šega)	44
Dedovi spomini. (I. R.)	46
Čebelarska. Pesem. (G. Strniša)	48
Za petnajst kron! (M. H.)	49
Kako je čebelaril ded. (I. R.)	50
Sedanje čebelarske razmere. (Urednik)	51
Tri važne stvari. (M. Hafner)	62
Čebelarji! (Odbor)	64
Družbena pogodba. (M. Hafner)	65
Dobre posledice — (H. Peternel)	68
Panj v teoriji in praksi. (Fil. Podgornik)	71, 100

Zanimivosti iz čebelarstva. (Franc Zagorc)	78, 113
Begunske čebele in begunci. (A. Z.)	88
Čebelarsko leto 1918. (J. Jurančič)	93
Skupni čebelarski list SHS. (Ivan Šega)	98
Preselitev najdenca. (P. Jocič)	104
Ureditev jesenske čebelne paše. (Ivan Šega)	112

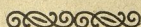
Društveni vestnik:

Osrednje čebelarsko društvo v Ljubljani	115
Slovensko čebelarsko društvo za Koroško	117
Spodnještajersko čebelarsko društvo	120
Vesti iz podružnic	121

Dopisi:

Iz Gor. Trebuše. (Podgornik)	30
Z Dunaja. (A. Podobnik)	60
Pismo s fronte. (J. O.)	89
Iz Boljunca. (A. P. Sancin)	90
S št. Viške gore. (H. Peternel)	90
Od Bele cerkve. (Fr. Zagorc)	91

Podobe, poročila o občnih zborih, o odborovih sejah, podružnične vesti, drobiž, pozivi, naznanila, mala naznanila, listnice upravnništva in uredništva v raznih številkah.

Leto XXI.

Ljubljana, meseca marca 1918.

Štev. 1.

Posredovalnica

za nakup in prodajo čebel, medu in voska.

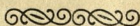
Kupci in ponudniki naj se sami med seboj dogovarjajo, ker društvo samo ne more posredovati.

KUPCI:

Par kranjskih panjičev čebel. Fonja Franc, železniški delovodja, Škofja Loka. — Eden ali dva Žnideršičeva panja čebel. Anton Stavbar, Fram pri Mariboru. Štajersko. — Štiri Alberti-Žnideršičevi panji, stari ali novi. Podobnik Jakob Briščiki, p. Prosek pri Trstu. — Večja množina voska. Mavrič Franjo, ž. mojster, Opčina, postaja. — 10 ali 20 panjev čistokrvnih zdravih kranjskih v eksportnih ali navadnih kranjskih panjih. Fran in Fer. Šušteršič. — Nekaj panjev čebel. J. Ravnikar, trgovec, Celje. — 50 panjev voska. Plača najboljše cene: Josip Jekl, vodja šole, Apače. — 10—20 panjev čebel nemške normalne mere ali kranjske. Likar, nadučitelj v pok., Blanca pri Sevnici, Štajersko.

PONUĐNIKI:

7 Alberti-Žnideršičevih panjev čebel po 300 K. Ca. — 12 panjev čebel nemške normalne mere; čebele se hoda od Iga. Žmuc Jan., Mokric, p. Studenec-Ig pri L. Prim. Zontar, Kranj št. 125. — 8 panjev čebel nemške eksport. Val. Jakelj, župnik v Lahovčah, p. Komenda. — Čebel kranjičev. Soklič Ivan, čebelar in posestnik, Zal. — 100 kg medu. Pospišil Josip, župan v Dragi pri Ra. in 20 kg čistega voska. Franc Arh, c. kr. davčni upr. satje, iz doma pridelanega, garantirano pristnega voska, rezano za Žnideršičeve panje, po 14 satov na 1 kg. Dravljah, p. Št. Vid nad Ljubljano. — Nekaj medu. L. kanjci niže Ptuja, Štajersko. — 20 kg cvetličnega in aj. Lese 8, p. Krka pri Zatičini, Dolenjsko. — 20 zdravih Mrhar, Poljane, p. Št. Vid nad Ljubljano. — 500 kg st. Čermošnjice, Dolenjsko.

Čebelarjem za leto 1918.

M. Hafner.

Na čebelarskem shodu, ki se je vršil lansko leto na Velikega Šmarna dan v Marijanišču v Ljubljani, se je sklenilo, da pride v društvenem glasilu na razgovor, je li umestno, da se izvoz živih čebel omeji, in za vsako leto posebej izvoz kontingentira.

Zdi se mi umestno, da načnem danes to vprašanje, da na ta način pridemo do stvarnega zaključka, še preden se prične letošnja kupčija z živimi čebelami. Upam, da se bodo oglasili vsaj vsi tisti gospodje, ki so govorili na čebelarskem shodu v Marijanišču. Poleg izkušenih čebelarjev naj se oglasijo tudi trgovci in eksporterji, da bo zadeva vsestransko pojasnjena. V zadevi sami, ki bo za nas toliko časa važna, dokler nimamo dobrega čebelarskega zakona, si pridržim zadnjo besedo. Že danes pa polagam tovarišem-čebelarjem, neglede na to, bo li izvoz čebel prost ali omejen, na srce dvoje:

1. Nikarte za nobeno ceno živih čebel iz dežele!
2. Vzgojite kar največ mogoče rojev!

Temeljitev teh nasvetov je na kratko tale:

Čebelarstvo je hudo trpelo vsled vojne. Izumrlo je na tisoče panjev. Zadevna statistika bi bila ne le silno poučna in zanimiva, ampak tudi zelo važna, rekel bi odločujoča za način čebelarjenja v bodoče. Če osrednji odbor že v dveh sejah pečal s tem vprašanjem, bi bilo prepričanja, da pri sedanjih razmerah iz različnih statistik ni mogoča, ali vsaj ne izvršljiva brez velikih stroškov. Nam torej nadomesti natančno statistiko mnenje, ki ga imajo panjevalci. Čujejo, da se je število panjev med vojsko znižalo. Čujejo, da je naš urednik trdi celo, da imamo danes več panjev, kot pred vojno. Pa recimo, da nam je vojna vzela splošno letošnjo kupčijo. Dolžnost je, da smatramo čebele, kar jih je bilo pred vojno, za zalogo dežele. To smo dolžni sebi, našim potomcem in našemu narodu — ker je naša narodna dolžnost, da ohranimo našo narodnega gospodarstva, posebno pa naše čebelarstvo. Vojno slavo že takrat, ko so Nemci čebelarili, je naš čebelar česar ne damo iz dežele, ohranimo kranjsko čebelo med prvimi, povsod spoštovana in povsod cenjena. Čebela še znatno pridobila na ugledu, ker bo lahko naša kranjska čebela nastopila pot zmagoslavja preko Evrope, kar le predobro znano, kako so si znali Nemci čebelariti. Čebelarstvo belo s tem, da so jo nazivali »nemško«.

Čebelarjem, ki imajo čebele, proda naj jih doma, v deželi. Za kupce. Ti obetajo že danes po sto kron za eno čebelo.

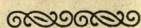
Čebelarjem, ki imajo čebele, proda naj jih doma, v deželi. Za kupce. Ti obetajo že danes po sto kron za eno čebelo.

za navadnega kranjiča, zato ne bo nikomur treba prodajati po nizkih cenah. Nasprotno naj se pa tudi nihče ne da preslepiti z denarjem, da bi prodal čebele v tujino; boljše je vsekakor blago, kot denar.

Tudi eksporterji bodo odobravalni moje stališče, če stvarno presodijo svetovni položaj čebelarstva. Po vojni bo povpraševanje po čebelah velikansko. Če damo še kaj proč od naše nedotakljive zaloge, bomo po vojni tudi mi med iskajočimi. Če se to zgodi, bo naša škoda dvojna: naše čebele ne bo na svetovnem trgu, in čistost naše pasme bo v nevarnosti. Če pa pridemo po vojni, četudi le z malimi zalogami na trg, je prihodnost naša. Je pač trgovska resnica, da si osvoji svetovni trg tisti, ki pride z dobrim blagom in — prvi. Torej še enkrat: niti panja iz deže le!

Druga naša dolžnost je, da vzgojimo letos kar največ rojev, da čimpreje nadomestimo izgube, ki jih je povzročila vojna. Čebelarimo torej na roje! Kdor ima še kaj sladkorja — za jesensko pitanje smo ga dobili itak prepozno — naj poizkusi s špekulativnim pitanjem. Ne prezgodaj in samo ob ugodnih, lepih dneh. Ta sladkor bo, pomešan z medom, delal čudeže. Sam med je seveda še boljši. Nekaj sladkorja naj pa vsak čebelar iz previdnosti prihrani za jesensko pitanje, za prezimovanje. V jeseni bo namreč sladkorja najbrže že nam samim primanjkovalo, za čebele ga pa gotovo ne bo nič več. V Žnidaršičevih panjih opustimo letos — vsaj deloma — prevešanje. Bo morda malo manj medu gotovo pa več rojev. Izguba pri medu bo le navidezna in začasna in bo v prihodnosti desetero poravnana. Roji bodo pa najbolje naloženi kapital.

Ponovim: čut skupnosti, ljubezen do čebelarstva in do tovarišev-čebelarjev, skrb za prihodnost čebelarstva in za čistost naše pasme zahteva od nas, da letos ne prodajamo čebel iz vendeže le in da čebelarimo letos na roje.

Janša oživljen.

Urednik.

V prvem članku letošnjega »Čebelarja« priporoča naš društveni predsednik gospod Hafner med drugim tudi zlasti čebelarjenje na roje ter utemeljuje ta svoj nasvet tako stvarno, da mi ni lahko priti še z nasvetom, da čebelarite — vsaj deloma — tudi na med. Če bi bili čebelarji zagotovljeni, da dobimo tudi letos zadostno množino sladkorja za uzimljenje čebel, potem bi ta moj članek ne zagledal belega dne, ali za slučaj, da ne dobimo sladkorja ne le ne samo dovolj, ampak najbrže celo nič, tedaj bi se pri količkah slabi paši utegnili zgoditi po starem, pa po izkušnji resničnem čebelarskem pregovoru: »Veliko rojičev, veliko mrličev.« Zato mislim, da bi bilo le prav in previdno, da izkušamo pridelati za vse slučaje tudi dovolj lastnega pitanca za doma, in če letina dobro potegne, tudi kaj za prodaj.

Iz članka samega bo razvidno, da ta ni namenjen onim naprednim čebelarjem, ki čebelarijo v tem ali onem modernem panju, temveč večini naših čebelarjev, ki čebelarijo s kranjčiči. Pač se nahaja še tu ali tam kaka čebelarska korenina, ki ne potrebuje mojega nasveta; ali Frleževih Štefanov je že jako malo med nami, in vsakdo mi bo pritrdil, kdor količkaj pozna naše kranjsko čebelarstvo, da sedanji čebelarski rod ne dosega one stopnje čebelarstva, na kakršni so bili naši dedje za časa slavnega čebelarskega mojstra in učitelja Antona Janša. Le preberite naslednje štiri odstavke iz Janševe knjige »Popolni nauk o čebelarstvu« in izprevideli boste strmeč, kak čebelarski veleum je bil ta naš Janša. Imel je že slutnje pred 150 leti o načinu čebelarstva, ki ga poizkušajo največji čebelarski mojstri sedanje dobe. Upoštevati pa moramo še to, da je Janša čebelarij z nepremakljivim delom, sedanji čebelarji pa delajo s premakljivimi satniki svoje poizkuse lahko takorekoč igraje.

Navajam te odstavke, ki je iz njih posneti, kako pridelati v navadnih kranjčičih kolikor mogoče veliko medu, doslovno:

§ 174.

Poseben način pomnožiti med in vosek s pomlajenjem panjev.

Tu bom opisal način svojega čebelarstva, ki mi je vselej dober dobiček prineslo. Z njim zabranjujem rojenje ter ga pripustim samo toliko, da se popolni število prodanih panjev. Dobim več medu in voska ter obenem pomladim svoje stare panje, da ne stanuje nobeden čez dve leti v svojem starem satju. Ne morim čebel, da bi dobil medu in voska, temveč jih ohranim čvrste in zdrave, da mi prihodnje leto zopet nabirajo vosek in med. Ne izpodrezujem, kakor nekateri, to leto eno polovico, prihodnje leto drugo polovico z zalego vred. Tej prizanašam z veliko previdnostjo ob vsakem času, da more tudi ta pozneje pomagati. Naj bi se vendar učili oni, ki svoje čebele početkoma množé z roji, da jih morejo potem zopet pomoriti; oni, ki dajo čebelam po svoji volji rojiti, v sili jih pa puste gladu umreti; oni, ki puste čebele vedno v njihovem starem satju sedeti in v njem poginiti; oni, ki pri pomladitvi svojih starih panjev z dvoletnim izpodrezovanjem polovice izrežejo obenem polovico zalege; da bi se učili ti, pravim, s čebelami, temi tako koristnimi živalcami, bolje ravnati, bi imeli veliko večji dobiček od njih, kakor ga imajo s svojim ravnanjem sedaj.

§ 175.

Prvi postopek.

Spomladi postavim n. pr. štiri panje A, B, C, D. A, B ima dvoletno, C, D lansko satje; A in C sta dva precej dobra, B in D slabjša panja. Pustim jih delati, dokler so si izgojili dovolj čebel, precej zalege še zastavili ter pokazali vsa znamenja za pripravo k rojenju. Panj A preženem jutraj ali zvečer z dimom v prazni E in postavim noter dva za dlan ve-

lika zaležna sata iz A za začetek njih dela. Potem postavim E na prostor od A. Panj A združim kot nastavek s C kolikor mogoče hitro, da se zalega ne ohladi. Panj E ima veliko več čebel kot prvec in je lahko pri prav dobri paši v 10 dneh z novim satjem zopet popolnoma izdelan. Tedaj je E pomlajen ter za dolgo časa od rojenja zanesljivo zadržan. Panj C bo pri dvojnem delu zase in za A tudi svojo pridnost podvojil.

§ 176.

Drugi postopek.

B in D kot slabejša panjů pustim še dva do tri tedne delati. Potem ravnám z njima kakor prej z A in C. B se prežene v kak prazen F, in ta se postavi na prostor B. B pride kot nastavek na D.

Torej sta A in B v E in F pomlajena. C in D imata A in B kot dobra nastavka. Vsi štirje so od rojenja zadržani in so vsi štirje dobri panji. Za nekaj časa mi ni treba čakati rojev ter opravljam lahko drugo delo.

§ 177.

Tretji postopek.

Črez nekaj časa moram vendar pogledati. Boljša dva panja E in C z nastavkom A bi se le utegnila pripraviti za rojenje. Če je še zgodaj v letu in dobra paša, kakor je ajda, na primer začetkom meseca avgusta, tedaj preženem čebele iz panjů C ter iz njegovega nastavka A v kakega praznega G. Ako bi bil ta za toliko čebel premajhen, tedaj mu naredim takoj še z enim praznim panjem nastavek ali podstavek. Ko sem izrezal iz A zadlane sate, napravim z njim zopet nastavek na E. Ravno tako izženem B in D v H in nastavim B na F. Torej imam na treh, namreč na E, F in G, morebiti tudi še na H četrti nastavek, in če je leto prav ugodno, tedaj napravim lahko še po dva na en panj. Zadnje nastavke odvzamem na jesen in izrežem iz vseh med in vosek v svoj prid.

Kdor hoče panjů nekoliko pomnožiti, mu je treba le pripraviti matico čebelam, ki se nahajajo v takem nastavku.

Dvomim, da bi se nahajal še kje kak kranjski čebelar, ki bi čebelaril s kranjčiči po tem Janševem načinu na med. Seveda je težava pregnati vse čebele iz močno zasedenega kranjčiča, ali napravil bi to še marsikateri čebelar, če bi ne utonil ta bistrourni način že davnej v morju pozabljenosti. Pravzaprav pa ni utonil, zakaj prišel je zopet pomlajen na dan v prevešanju v najmodernejših panjih, kakor je n. pr. Žnideršičev.

Ker pa živimo v prežalostni dobi, da ni mogoče nabaviti takih panjev niti za drag denar, zato sem izluščil iz Janševe knjige zgornje štiri bisere, ki jih marsikateri pameten čebelar lahko izpremeni v lepe denarce, tudi če čebelarí samo z navadnimi kranjčiči.

Nes pametno pa bi bilo, ko bi ne uporabili pri tem načinu vsaj nekaj novodobnih iznajdb. Kaj nas zamudi n. pr., ako pri popravi starih ali

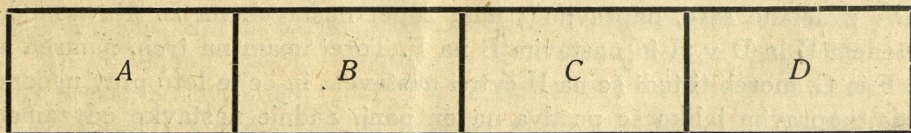
narejanju novih panjev napravimo v obe stranici pod vrhom po eno zarezo za satne deščice! In satne deščice stanejo tudi samo malenkost; samo natančno morajo biti prirezane: po 5 mm debele, 25 mm široke in razstojišča natančno 10 mm. Nad deščicami ne sme biti ne več, ne manj prostora kot 6 mm, sicer čebele le prerade zazidajo dotični prostor; vendar zadelajo rajši, če je ta manjši, kot če je večji.

Ni treba misliti, da so to malenkosti; so sicer res malenkosti, ali kdor jih ne misli upoštevati, naj pusti panj tak, v kakršnem je čebelaril njegov oče, namreč brez vsake notranje oprave, ker se sicer tudi čebele ne bodo ozirale na čebelarjevo željo, ampak mu bodo vse skupaj tako zvezale, da se bo takoj naveličal nepremakljivega premakljivega dela.

Naš društveni kranjski panj za kupčijo meri $30 \times 16 \times 70$ cm zunanje svetlobe. Kakršen se je določil, tak naj za kupčijo tudi ostane; za dom pa bi vsekako priporočali nekoliko večjo mero, če že ne na vse plati, pa vsaj na višino, ako se namreč panj misli opremiti s satnimi deščicami. Janšev panj je bil znatno večji od našega: 79 cm dolg, $31\frac{1}{2}$ cm (tudi 37 cm) širok — to vse zunaj merjeno — in 16 cm visok v svetlobi. Za svojo porabo sem si prikrojil te vrste panjev s polovično Droryjevo mero, in je približno taka, kot manjša Janševa. Omenil sem že v lanskem letniku »Čebelarja«, da sem imel vedno vsestransko lep uspeh z njimi; izredno močno se razvijajo v njih čebelne družine.

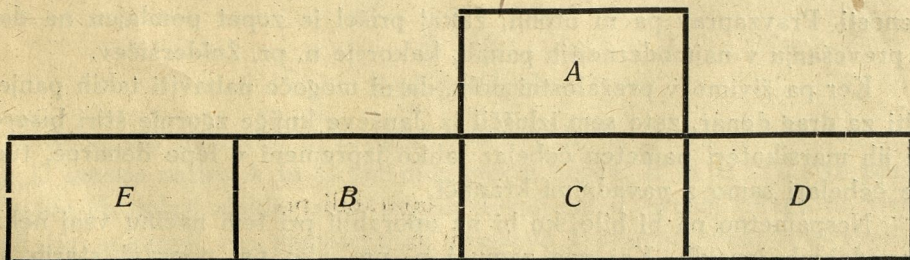
Da bomo pa lažje razumeli, kako je Janša čebelaril na med in obenem pomlajal satovje v panjih, bo dobro, če si posamezne postopke predočimo s preprostimi risbami.

Podoba 1.

Prva podoba nam kaže štiri panje A, B, C, D. Prva dva imata staro, druga dva mlado satje, prvi in tretji sta močnejša, ostala dva pa slabejša. To bi bil primer za štiri panje, imamo jih pa lahko tudi 10, 20 ali 30 itd. v več vrstah, ki morajo biti seveda toliko druga nad drugo, da lahko polagamo panj na panj.

Podoba 2.

Druga podoba označuje prvi postopek. Ako sta se močnejša panja A in C že toliko razvila, da bi se kmalu pripravila za roj, tedaj se prežene vsa družina iz panjů A v novi panj E, A pa se takoj navezne na C. Da se pa prežene tako močna družina iz nepremakljivega dela, posebno če ni to lepo podolžno, je treba veliko dima in mnogo trkanja po panju. Iz podob v Janševi knjigi je razvidno, kako se to ravna, in kakšen meh je rabil Janša za kajenje.

Kako neprimerno laglje gre to delo izpod rok pri kranjičih s premakljivim delom. Odvzame se panju A pokrov, se odjemlje sat za satom ter se ometajo čebele z močnim mokrim peresom v panj E, ki je že na mestu, kjer je bil prej A, da se odletajoče čebele lahko takoj vračajo na svoje staro, navajeno mesto. Delati mi ni treba namreč samo zjutraj ali zvečer, temveč kadar ravno utegnem.

Panj E opremim s satnimi deščicami, na katerih so prilepljeni začetki satov ali ozki pasci umetnega satja. (Za prilepljenje se rabi raztopina dveh delov voska in enega dela kolofonije.) S satnimi začetki pa bomo delali samo toliko časa, dokler še nimamo zadostne zaloge že popolnoma izdelanih satnikov, zakaj potem bomo opremili panj E lahko že s samo izdelanimi sati, ali deloma z začetki, deloma z izdelanimi sati. Če imam pa le malo zaloge izdelanih satov, bom uporabljal te samo za razširjenje, preden prično čebele delati trotovinu.

Kranjiče brez opreme nalamam na ta način, da n. pr. panju A odvzamem dno, odprem vehi pri C, ki morata biti dve in vsaj po 8 cm v premeru ali v kvadratu, naveznem A na C ter zamažem, kjer se dobro ne dotika, z zmesjo iz ilovice in drobnim žaganjem. Kranjiče s premakljivim delom pa tako, da odvzamem panju A dno, C pa vrh, oziroma pokrov, ter poveznem A na C, da pride potemtakem sat ravno nad sat, in ni nikake ovire med obema panjovoma, kakor je to vrh od C pri navadnih kranjičih. Pripomnim še, da imam pri kranjičih dno kakor tudi pokrov pritrjen z vijaki, ki jih privijam ali odvijam prav hitro z vrtljo in s tem ne povzročam nikakega vznemirjenja čebel.

Pa premislimo zdaj nekoliko, kaj smo napravili s tem, da smo pregnali čebele iz A v E ter A naložili na C. Umevno je, da bomo storili vse to tik pred pričakovano dobro pašo, ali ko že ta par dni traja, ali pa ko imamo še upanje, da bo nekaj časa še trajala. Za svoj okoliš vem, da je za ta posel najboljši čas ob črešnji, tik pred žajbljem in pred pravim kostanjem; jalovci pa pridejo na vrsto pred ajdo. Čas za to se ravna sploh po krajevnih pašnih razmerah.

Panj E je torej v stanju roja, vendar je boljši, kot navaden roj, zakaj večji je, ker ima prav vse čebele močnega A. Namesto da bi sedle čebele v A na roj ter bi velika večina brezdelno čepela ob času najboljše paše v panju, dela v novem panju E na vse kriplje, da si zopet uredi in zaleže svoj novi dom, prav kakor mravlje, če jim razdereš njih grad — mravljišče. Za slučaj, da nastopi slabo vreme, moraš E seveda pridno in

obilno pitati, da čebele ne prekinejo s stavbo novega satja, oziroma da matica ne preneha z zaleganjem.

Panj C, ki je močan in bi tudi sedel na roj, dobi nenadoma naklado, tisoče lačnih ust. Ljubezen čebel do zalege je brezmejna, in vse se zopet vsipa na pašo, da se nasitijo nove sirotke. Na roj zdaj čebele nekaj časa niti ne mislijo in izkoristijo najboljšo pašo.

Le čudimo se bistremu umu našega Janša, ki ga je neki nemški čebelarški mojster po pravici imenoval svetlo zvezdo na čebelarškem nebu!

Letos še bom poizkusil ta Janšev način v Žnidersičevem panju. Jasno mi je kot beli dan, da se mora sponesti, zakaj če Janša pravi, da je tako, potem mora biti tako! Seveda imata pri tem odločilno besedo še sv. Peter, ki komandira vreme, in sv. Ambrož, ki skrbno varuje našo živalico. —

Iz tretje, četrte in pete podobe je razvidno nadaljnje postopanje. Je vse lahko umljivo, samo pri koncu tretjega postopka od

Podoba 3.

		A	B
E	F	C	D

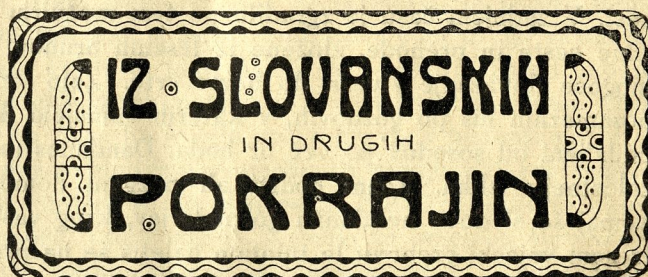
Podoba 4.

A		C	B
E	F	G	D

Podoba 5.

A	B	C	D
E	F	G	H

tam dalje: »Ko sem izrezal — — —« mora v besedilu nekaj manjkati, zakaj ne omenja se, kaj se zgodi s C in D. Izpuščeno pa mora biti nekaj, ker sicer bi ne bilo treba čebel ne iz C in ne iz D preganjati. Jaz sem si stvar po svoje prikrojil, kakor kaže peta podoba, a skoraj da ni prav; drug naj si jo po svoje. Kdo je zagrešil to nejasnost: ali Münzberg, ki je priredil Janšev rokopis, ali Nuffer, ki je izdal ponovno Münzbergovo izdajo, mogoče tudi jaz, ki sem Nufferja prestavil — nimam pa ravno te knjige pri rokah — eno je gotovo, Janša je ni, ker on je bil prejasen in — nezmotljiv.

Volinija — in njeno čebelarstvo. Peter Jocič.

Volinija! — Kdo se je pred vojno zanimal zanjo? Kvečjemu v šoli ti je zabrnelo to ime na ušesa, da je tam daleč nekje na severu. Ali pa če si se zanimal za zemljevid največje evropske države, Rusije, si čital na njem to ime. A vojna, ta grozna svetovna vojna, kateri podobne ne pomni svet, ta ti je odprla pot, hočeš-nočeš-moraš, v nepoznani tuji svet, moraš v stik s tujimi narodi. Marsikdo je imel na ta način priliko, da si je nehotе ogledal preje nepoznane mu tuje dežele, njihove narode, sploh mnogo zanimivosti, katere so se mu mimogredočemu nudile. A mnogo je pa tudi onih, ki jim je tujina za vse trpljenje in napore, žrtvovane v blagor domovine, nudila zadnje za zemljana, v svojem naročju — hladen grob.

Ena izmed teh tujih deželâ je tudi Volinija. Postala je dandanes marsikateremu čitatelju znanka, četudi le po imenu, katero je slišal ali čital po časopisih v uradnih vojnih poročilih z ruske fronte. Več bo pa tudi onih, ki jim je kot vojakom domovina odkazala ta del ruske fronte kot branik. Tem bo Volinija neljuba znanka ne le po imenu, znana jim bo tudi, kakršna je v resnici.

Ruska država kot celota je razdeljena v gubernije. Tudi Volinija je del ogromnega ruskega cesarstva, ena izmed teh gubernij pod splošnim imenom gubernija volinjska. Bila je posebno v letu 1916. pozorišče hudih bojov, v katerih je mnogo junakov — med temi tudi marsikateri Slovenec — našlo v njenem okrilju večni počitek.

Usoda je hotela, da sem v vojaški suknji jeseni leta 1915. odromal za drugimi na sever. Vožnje je bilo več kot preveč. Naš cilj je bila zadnja postaja tačas okupiranega dela Volinije.

Kakšna pa je Volinija? Zanimiva je ta gubernija že samanasebi. Kamor ti neso oči, ravnina in zopet ravnina. Pokrita je z mogočnimi, brezkončnimi gozdovi, katerim podobnih pri nas ne najdeš zlepa. Sicer je pa ta del Rusije večinoma močvirnat, poln ribnikov in malih jezer, katera so skoro vsa med seboj zvezana v eno samo nepregledno močvirje. Več teh krajev in gozdov je dostopnih le pozimi, ko zamrzne voda čezinčez. Vasi so stavljene le iz lesenih hiš. Sredi teh kraljuje lesena, z živimi barvami pobarvana cerkev. Vasi so zelo oddaljene druga od druge — brez cest. V zadnjem času je zgradilo po tem močvirju in pesku vojaštvo zasilne ceste in prehode, zložene iz lesenih brunov, ker je bilo skoro nemogoče dovažanje živeža do bojne črte. Zelo veliko je pa raztresenih posameznih hiš po gozdovih, v katerih domujejo domačini kot samotarji, oddaljeni od sosedov po več ur hoda. Dandanes med vojno se ti nudi še žalostnejša slika. Razni podrti ali požgani domovi, po katerih najdeš komaj še sledove nekdanjih gospodarjev, krog vasi in po planjavah raztreseni vojaški grobovi; le tuintam naletiš še na prebivalce, ki so se pred vojno vihro poskrili po močvirjih in gozdnih jamah, a so se pozneje vrnili na svoje domove.

V mirni dobi, dasi je zemlja sam čist, rumen pesek in močvirje, je vendar cvetela živinoreja, posebno ovčarstvo, čemur pričajo številni obsežni hlevi. Pridelali so tudi na tem pesku, kar so rabili čez leto za živež. V obilici jim je bilo divjačine, rib, posebno krapov, ščuk in malih želv. Ne najdeš skoro hiše, da bi ne bilo v njej množice ribiških mrež, narejenih doma iz konopnih vrvic.

In čebelarstvo? — vprašal boš nehote, dragi čebelar. Da, tudi ta panoga je cvetela. Dandanes zapaziš vsled vojne sicer le sledove čebelarstva, a brez teh ni skoro nobeno večje volinjsko bivališče. Podal ti bom, dragi bralec, v splošnem nekaj črtic o tukajšnjem čebelarstvu, kar sem opazil v času svojega bivanja v Voliniji.

Omenil sem že, da je bilo v mirnem času tu zelo razvito čebelarstvo. Da pa danes kažejo le še sledovi na to, je kot pri vsem, tudi tu kriva nesrečna vojna. Celo pri nas, kjer ni bilo čebelarstvo prizadeto direktno po vojnih strahotah, je ta nositeljica gorja toliko vplivala nanj, da stoje tuintam prazni čebelnjaki, ali pa se je vsaj množina panjev zmanjšala na zelo omejeno število vsled odsotnosti čebelarjev. Tembolj se bo pa gotovo poznalo v kraju, kjer je bila poleg vsega tudi nedolžna čebelca deležna vojnih dobrot. Povsod, kamor pogledaš okrog človeških bivališč, da, celo po samotnih gozdnih vidiš nešteto praznih čebelnih bivališč. Koliko jih je sploh bilo prvotno, a jih je vojaštvo po receptu: kar pride preje pod roke — požgalo. Prebivalstvo je zbežalo in čebela je bila prepuščena sama sebi na milost in nemilost rokam prvega, ki je prišel do njih. Pa kaj

hočeš, četudi bi bil njihov gospodar doma. »Če ni, še vojska ne vzame« — pravi pregovor. Obratno ni nobena stvar varna pred njo.

Zanimal sem se vedno, kje bom opazil žive čebele, ko je vendar povsod ležalo na stotine raztresenih, ožganih in razbitih čebelnih domov. Nekoč zadenem pri samotni koči, krog katere so bili nametani drug čez drugega čebelni panji, na gospodarja samega, sključenega starčka. Sušil in ravnal je ribiško mrežo. »Kje imate pa čebele?« — ga hitro vprašam in obenem pokažem na razvaline njegovega čebelarstva. »Nima, pan! Kozaki i Madjari zabrali, spalili, uh, uh!« To je bil njegov odgovor, obrnil se je na stran in se hitro prekrizal.

Kako se je v splošnem godilo čebeli v tem času, je dovolj jasno iz starčkovega odgovora. Sredi najhujše zime so razmetali in razbili obljudene čebelne panji, pobrali kar je bilo medu, čebele in drugo razmetali po snegu ali pa zažgali. Prišlo je tako daleč, da je skoro izumrl čebelni rod, dasi je bilo preje obljudenih panjev v neverjetnih množinah. Opazoval sem večji okoliš ob času, ko je bilo sadno drevje v najlepšem cvetju, a nisem opazil kljub najugodnejšemu vremenu na cvetju niti ene čebele. Dovolj jasna slika! Le tuintam so še posamezni čebelarji, katerih okoliš ni trpel, ali vsaj ne mnogo, vsled vojne. Ti imajo še omejeno število čebelnih ljudstev, a komaj toliko, da jim ne izumrje pleme. Preden se bo tukajšnje čebelarstvo zopet povzpelo na ono stopnjo kot pred vojno, bo poteklo precej časa.

Kdo pa v splošnem goji čebelo? Poljedelec, oziroma živinorejec, ta je tudi čebelar. Ta dva pojma sta večinoma med seboj v zvezi. Po enega ali par panjev ima domalega vsak, ali pa čebelarita v par panjih dva ali tudi več sosedov. Bodisi da je to že splošni hišni običaj, oziroma neobhodna potreba voska in medu.

Omeniti moram, da je po teh oddaljenih krajih domačin navezan skoro docela le na to, kar mu nudi narava, v tem slučaju vosek za razsvetljavo in med v nadomestilo sladkorja. Mesta, kjer bi se nakupilo raznih potrebščin, so oddaljena dneve hoda, zato si pomagajo ljudje kakor si vedo in znajo.

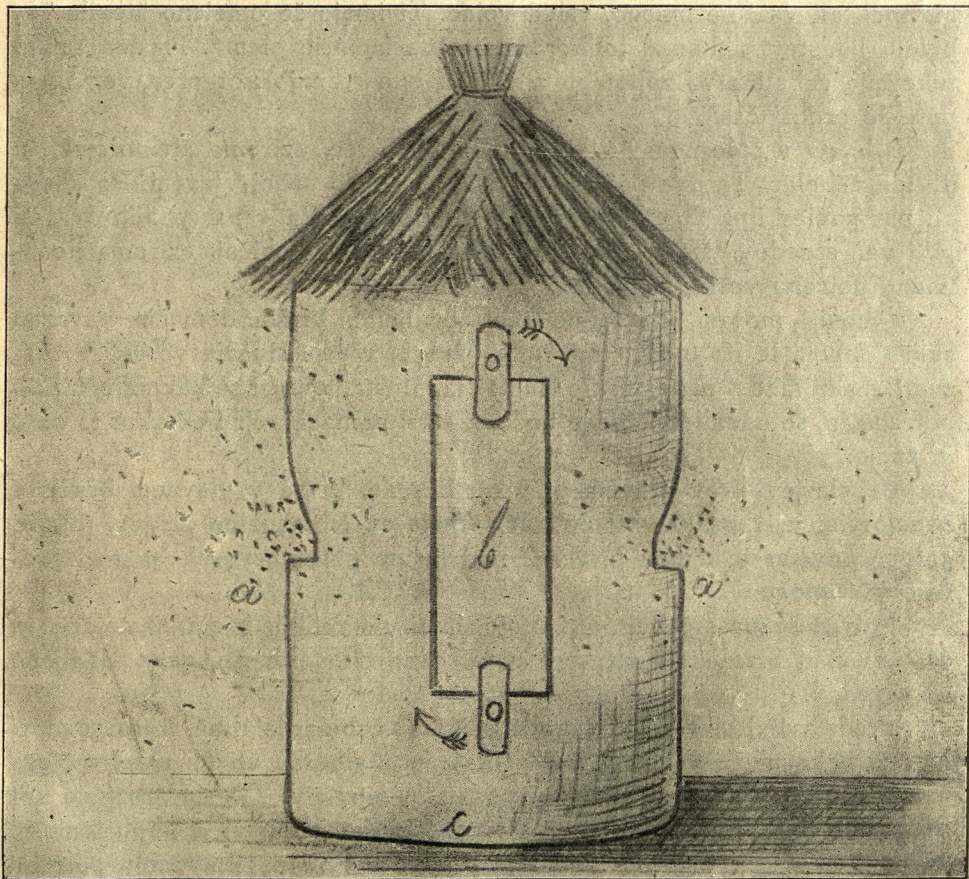
Čebelarjev — v pravem pomenu besede, ki se v glavnem bavijo s čebelorejo, je v vsaki vasi po več. Imajo večje množine panjev. Skoro gotovo pa, ker je njihov pridelek nad lastno porabo, vosek in med prodajo vaščanom.

Največ se pa s čebelo ukvarjajo, in to do redkih izjem, samotariji, ki so s svojimi bivališči raztreseni posamezno po gozdovih, zelo oddaljeno od sosedov.

Predstavlja si v duhu takega seljaka - čebelarja. Ima sredi gozdov, kjer je nekaj nezaraščenega sveta ob jezeru, ribniku ali ob robu večjega močvirja leseno kočo z ilovnatim podom. V njej živi s svojo družinco kot sin proste narave. Pomaga si z najpreprostejšimi sredstvi, a kljub temu je zadovoljen in srečen. Obdeluje kos zemlje in redi za vsakdanjo potrebo primerno število živine. On je tisočeri umetnik. Vse napravi sam in ve-

činoma vse iz lesa, popolnoma lesen plug, osi koles lesene i. t. d. Dobiš vtisk, da ne pozna železa. Obleko mu dasta lan in konoplja. Spomladi nareže muževnega lubja topolov ali vrb; iz tega dela pozimi obuvala — opanke. Nabira raznih zelišč, iz katerih kuha zdravila za družino in živali, kjer je pa zelo redek slučaj, da bi ne bilo primešanega zraven tudi nekaj medu. Če ni na polju, brodi z mrežo po ribniku, če ga tu ni, najdeš ga pri čebelah. Vedno je kje v prosti naravi, dokler ga ne bo prikovala zima v njegovo kočo.

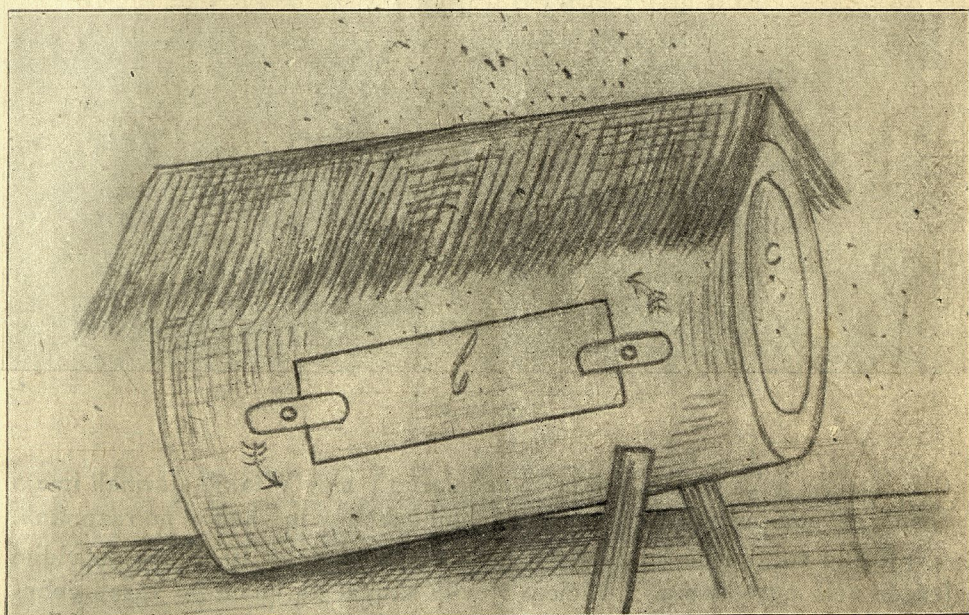
Kako pa čebelari tak seljak - samotar? Ne pričakuj, dragi čebelar, da ti bom popisal Bog vedi kakšno umetno čebelarstvo, naštel mogoče gerstungovce, amerikance i. t. d. O ne! On čebelari zelo preprosto. V tem oziru presega celo našega preprostega čebelarja, kmečkega očanca-starokopitneža kje v kakem gorskem zakotju, ki se drži kot zarjavel čavelj v hrastovem brunu še stare čebelarske pravde, kar mu je pripovedoval njegov ded, in mu ne gre v glavo, da bi moglo biti kaj iz teh panjev »künstne sorte«. Če si hočeš predstavljati zibelko čebelarstva, t. j. prvotno

Podoba A.

čebelarstvo, ko je začel človek udomačevati čebelo, najdeš tu najpopolnejšo sliko.

Za čebelna bivališča imajo v prvi vrsti takoiimenovane »klode«. (Sliki A in B.) Kloda je na prvi pogled podobna sodu. Je odžagan, navadno spodnji del mogočne jelke, bora ali lipe. Visoka je do 1 m 50 cm in meri v premeru 60—80 cm. Približno na sredi ima s sekiro zasekano brado, izletnico, sestoječo vedno iz dveh luknjic, žrel. Teh izletnic je navadno dvojje ali pa tudi več (a). Na sredi klode, enostransko je izrezana podolgasta 50—60 cm dolga in 20—25 cm široka odprtina. Na odprtini je pokrov, ki se poljubno odvzame in z njim odprtina zopet lahko zapre (b). Temu služita dve leseni zaklopnici. Dno klode (c) je tudi mogoče odpreti, kar se pa le redkokdaj zgodi. Da jih ne moči po nepotrebnem dež, napravijo jim slamnato streho, kape.

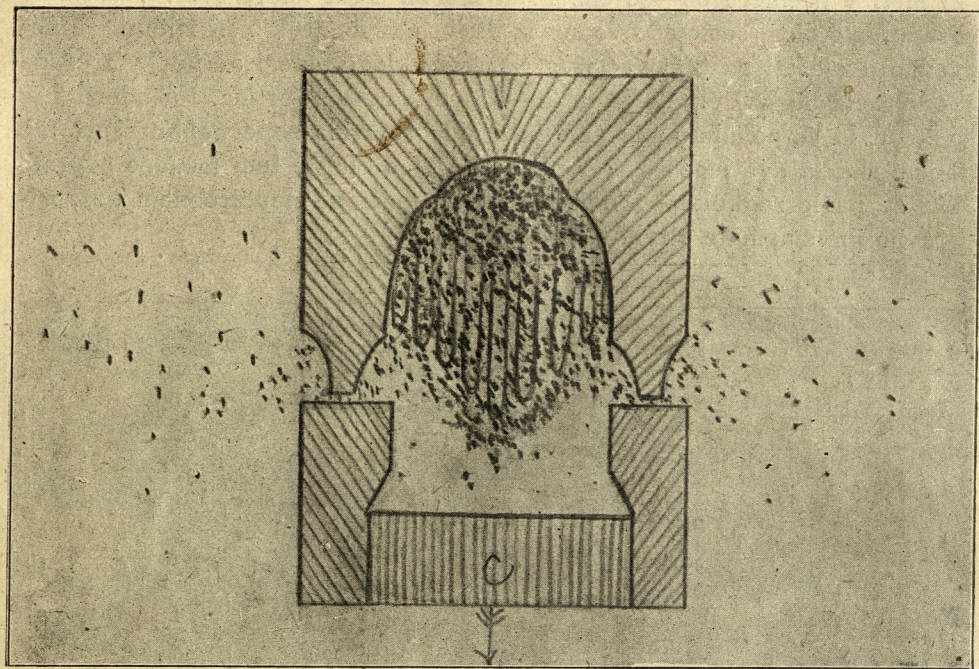
Podoba B.

Notranjost, t. j. prostor za čebele, je izdolbina, približno široka dve tretjini debelosti in visoka tri četrtine visokosti, oziroma dolgosti klode. Začne jo dolbsti pri dnu (c), ostanek pa izdolbe pri odprtini (b). Pokrov odprtine (b) in dno (c) sta pozneje posebej umerjena in odrezana. Pač mukepolno in dolgo delo.

Kloda v prerezu čez obe izletnici bi izgledala, kot kaže podoba C.

Res, da je delo take klode nerodno, a ko je gotova, pa drži več petdesetletij. Ti panji gredo od roda do roda in so nekaka domača relikvija. Čebelaril je v njem oče, njegov sin, vnuk i. t. d. Videl sem tako klodo, velikansko iz lipovega debela, da je bilo na prvi pogled neverjetno, da bi

bila iz enega kosa. Kazal mi je na njej njen gospodar vrezana znamenja — pravoslavne križe, katerih zadnjega je vrezal on sam, prejšnjih pa po enega njegov oče, ded i. t. d., t. j. rod za rod. Sodil sem po tem družinskem rodovniku neizmerno starost tega orjaškega čebelnega bivališča.

Podoba C.

Čim starejša je pa kloda, tem rajše čebelarijo v njej. V takih starinah imajo čebele seveda čim dalje, tem več poljubnih izhodov in vhodov po razpokah.

Klode so stoječe (podoba A) ali sloneče (podoba B). Sploh se vidijo ležeče zelo poredkoma. V večjem številu skupaj jih imajo po vaseh čebelarji. Postavljene so druga poleg druge v razdalji do treh korakov v dobro ograjenem, le čebelarstvu služecem vrtu. Poedine pa se vidijo tudi stoječe med rogovilami sadnega drevja. Prostor, kjer ima čebelar postavljeno skupino panjev, imenujejo »pčelnik«. Če so čebele n. pr. na vrtu, imenuje se v tem slučaju vrt-pčelnik. Del vrta-pčelnika predstavlja podoba D.

Po vaseh so čebele proti sovražnikom kolikortoliko varne. Drugače je pri čebelarju-samotarju. Ta ima pčelnik redko na vrtu poleg koče; to so le slučaji, kjer čebelarji samotar na odprti puštinji. Oni pa, ki domuje sredi gozdovja, ima v varnost pred čebelnimi sovražniki, posebno pred sladkosnednim medvedom pčelnik s poljubnim številom panjev na kakem višje ležečem suhem prostoru, na nekakem otočiču sredi neprehodnega močvirja. Do njih pride po mnogih ovinkih; le po teh je prehod do čebel mogoč in znan le čebelarju. Mimogrede naj omenim, da so bila taka mo-

čvirja našim vojakom grob in velika ovira vojaškim operacijam, pravi labirinti, dočim domačini dobro poznajo skrite prehode.

V drugem slučaju mu pa služi za pčelnik drevo: skrivljen borovec, jelka ali poljubno drevo. Taka drevesa stoje tik doma. Vzgojena so že izza mladosti in so jih obsekovali že čebelarjevi predniki v tem zmislu, da imajo mnogo pripravnih rogovil, podobnih sedlu, kamor postavi klodo.

Teh dreves-pčelnikov je po eno ali tudi po več bolj nizkih, večkrat pa tudi zelo visokih, okrog čebelarjevega doma. Odvisno je od množine panjev, v katerih dotičnik čebelari. Na takem drevesu je po 8—10 klod.

Podoba D.

Postavljene so na njem kot n. pr. pri nas po drevju valilnice za ptičepceve, samo da so v tem slučaju kolikor mogoče blizu debla. Težko pristopne so zvezane z lestvami. Postavljene so vedno tako, da je odprtina klode obrnjena proti strani, kjer je čebelarju mogoč pristop do nje. Tako drevo-pčelnik kaže slika E.

Slika E predstavlja pčelnik, ki ga bom imenoval materni pčelnik ali rodovnik, in ki pomnožuje čebelarju čebelna ljudstva. Ako služi temu namenu kot v tem slučaju drevo, stoji to osamljeno, t. j. če le mogoče na prostoru brez drugega drevja, izpostavljeno svetlobi in solnčnim žarkom. Ta materni pčelnik je leto za letom pomnoževalnica, nekak centrum, ki skrbi, da ne izumrje čebelarju rod. Na tem mestu stoje plemenjaki leto za letom, navadno vedno eni in isti, dokler jim čebelna usoda pusti životarjenje. Čebelar seveda lahko tudi menja pčelnike, da mogoče v naslednjem letu izbere drugega za materni pčelnik ali rodovnik.

Okrog rodovnika, največ ob robu gozda, ima čebelar izbranih zopet več takih dreves, nekakih podružnic rodovnikovih, ki so enako obložena s klodami, pa ne v večjem številu kot 1—3 klode na posameznika. Do

rojenja čebel so te navadno prazne. Po gozdu samem, v različnih razdaljah od pčelnika-rodovnika, so še obložena gotova drevesa z eno prazno klodo.

Cel ta red tvori nekako čebelarstvo, t. j. čebelarjev delokrog. Središče je pčelnik-rodovnik, okrog so začasni pčelniki, t. j. le za

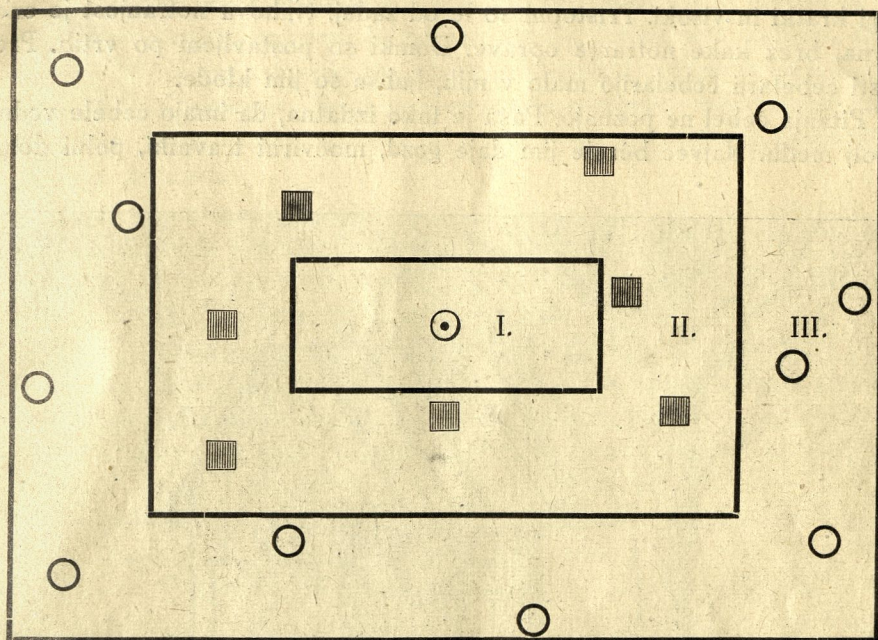
Podoba E.

medletno dobo podružniki rodovnikovi. Zadnja so pa drevesa s poedinimi klodami. Tako čebelarsko kraljestvo kaže slika F.

Ta red je v glavnem zaradi rojenja čebel. Pleme, s katerim čebelarijo, je nekam skoro še divje. Čebela je malo rojiva. Obratno pa zelo srborita, urna in pridna. Če opazuješ izletnico, izginjajo na njej kot ose. A vendar je čebela kljub nekaki divjosti takorekoč že privajena načinu čebelarjenja. Obljudene klode, t. j. plemenjaki, so, kakor sem že omenil, v pčelniku I. Ob času rojenja pridejo v poštev drevesa s praznimi klodami v prostoru II. in III., t. j. podružniki in lovilci. Čebelar prepusti popolnoma roju, da si izbere samovoljno svoj dom. Večkrat si ta roj izbere bivališče že v klodi materne pčelnika-rodovnika, če je v njem slučajno kaka prazna kloda, ali pa se pomakne naprej in izbere klodo v prostoru II. Uhajačem služijo panji v prostoru III. Redki so menda slučajji, da se roj vsede kam nizko. Naseli se takoj sam v klodo ali pa se vsede na nepristopna, visoka dre-

vesa, kjer ga čebelar pusti, in se čebele, ko se naveličajo sedenja, oklenejo ene praznih klod. V slučaju, da se uhajač ne ustavi niti v prostoru III., se zateče že v okoliš sosednega čebelarja ali obratno. Posamezne klode-lovilke so raztresene sploh po vseh gozdovih.

Podoba F.

- I. ● materni pčelnik-rodovnik.
 II. ▤ podružnik in obenem lovilec.
 III. ○ lovilec.

Na ta način si dva sosedna čebelarja nehote in nevedoma včasih menjata roje.

V prostoru II. deloma, v prostoru III. pa sploh služijo klode kot lovilci rojev.

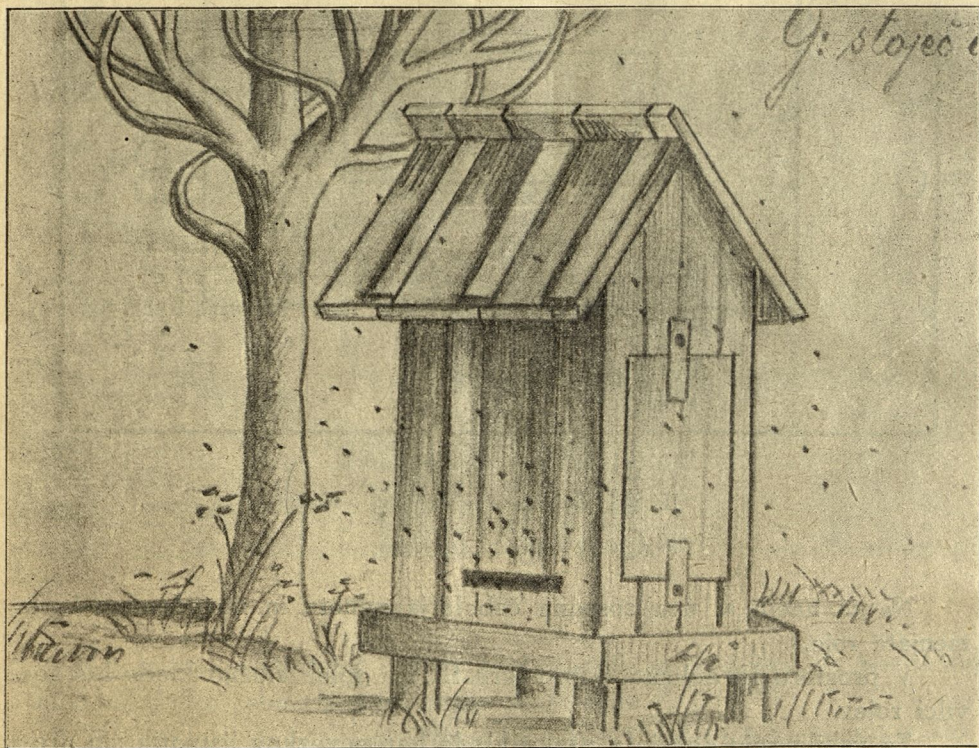
Za vabilo roju denejo v vsako klodo par povezkov listnatih šib drevesa moke, ki se tudi pri nas tuintam nahaja. Če res to kaj privablja čebele v panj, ne vem. Je pa najbrž ena čebelarskih vraž.

Čebelar hodi ob času rojev od klode do klode. Če dobi v njej roj, ga izpiha z dimom v nekaj ujemalnik iz vrbovega protja in ga prenese v eno izmed praznih klod pčelnika rodovnika I. Če je pa ta že poln, napolnjuje z roji klode prostora II., torej podružnike. Prostor III. pa ostane navadno prazen. Po podobnem načinu, a vendar nekoliko drugače, vsaj glede rojenja čebel, čebelarijo čebelarji po vaseh. Kadar je roj v panju, je prepuščen samemu sebi. Stavba satja je največkrat mrzla. Kloda prezimi tako, kot je bila postavljena, brez kakega obkladanja s slamo, le morebitne špranje zamažejo z ilovico.

Druga vrsta čebelnih bivališč je imenovani »domek«. Je primitiven, stoječ ali ležeč, iz debelih desk zbit panj. Ima dvojne stene. Prostor med njima je izpolnjen z mahom, listjem ali vresjem. Sliki G, H.

Domek ima podobo male hišice, katerega velikost je odvisna od čebelarja, kakšen mu pač ugaja. Eni so večji, drugi manjši, eni dolgi in nizki, drugi kratki in visoki. Pristopni so le od zadaj. Njihova notranjost je enostavna, brez kake notranje oprave. Domki so postavljeni po vrtih. Preprosti čebelarji čebelarijo malo v njih, ljubše so jim klode.

Pitanja čebel ne poznajo. Paša je tako izdatna, da imajo čebele vedno dovolj medu. Največ bérnje jim daje gozd, močvirni travniki, polni dolgo

Podoba G. Stoječ domek.

časa cvetočih cvetlic itd. Najbolj pa medí neka rastlina, podobna že bolj grmiču, po močvirnatih gozdovih, kateri šo večkrat z njo prepreženi tako na gosto, da je nemogoče prodreti skoz. Cvete koncem junija. Posamezni cveti so zelo majhni in snežno beli.

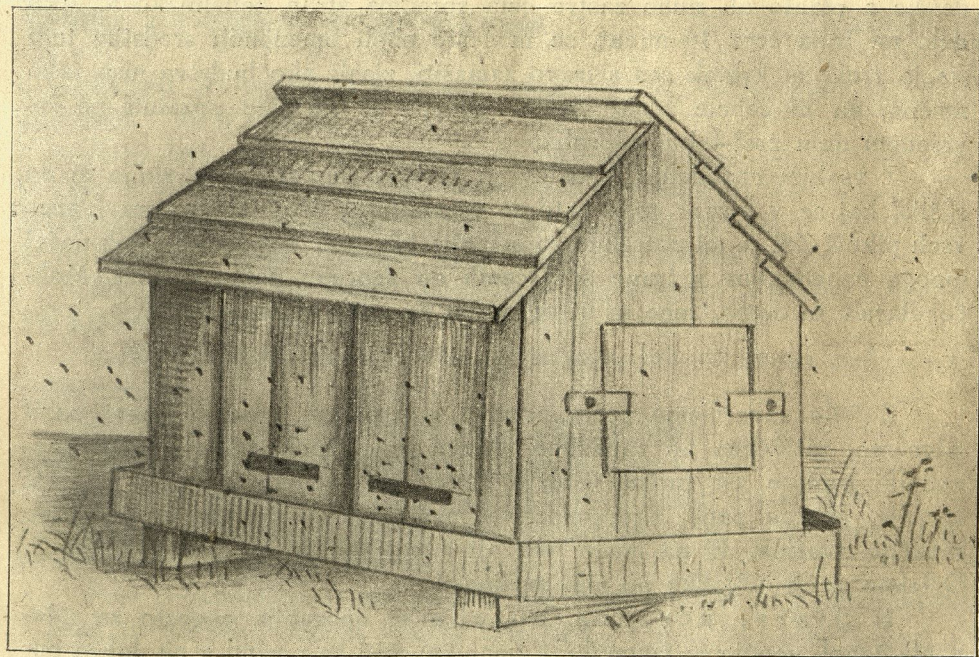
Med jim odjemljejo štirikrat v letu: junija, julija, avgusta in septembra, vedno z izpodrezovanjem. Na ta način dobijo plemenjaki vedno primerno množino novega satja. Klodam, ki ostanejo za pleme, prihranijo izpodrezovanje v juliju in avgustu. Pustijo jim vso zalogo medu, ki je včasih neverjetno velika, za zimo.

Medu je pri čebelarjih-klodarjih vedno dovolj. Med je svetle barve in prav okusen, posebno meseca julija in avgusta, ko je nabran večinoma po cvetlicah. Prav rad ti volinjski muhar postreže z medom, posebno če mu še ponudiš tobak, za katerega bi dal dušo. Resnici na ljubo, gostoljubnost je pri njih doma.

Tudi imajo precej čebelarških vraž, n. pr. kadar rojijo čebele, je prepričan, če ne zmoli, oziroma če ne zna gotove čebelarske molitve, da mu roj uide. Ali če ima opravilo pri svojih ljubljenkah, prihaja k njim z besedami: »Bodite spokojne, Bogu in gospodarju pokorne« itd. Čebele ga seveda kljub temu včasih opikajo, kar mora biti neprijetno, posebno kje visoko na drevesu.

Nekaj naprednejšega duha v čebelarstvu se opazi po kolonijah, posebno pri nemških kolonistih izvun volinjske gubernije. Ti ne čebelarijo v klodah, ampak v izboljšanih domkih, ki so pristopni od zadaj in zgoraj ter opremljeni z okvirji. Mera okvirjev je odvisna od velikosti panjů; tako jih najdeš zelo različne po velikosti, kakor tudi različne po debelosti deščic. Enotne mere nimajo. Zgornja deščica okvirja je navadno širša od stranskih ali spodnjih, tako da kadar so okvirji pritisnjeni drug k drugemu, zapro zgornji del panjů že sami. Nemci imajo tudi mnogo panjev s slamnatimi stenami.

H koncu omenim mimogrede, da je več napredka v čebelarstvu opaziti v guberniji lublinski, kjer imajo tudi enotne mere.

Podoba H. Ležec domek.

Iz prakse.

I. Jurančič.

I.

Prostor pred čebelnjakom se more urediti na različne načine: Ali se posuje s peskom, ali z gramozom, ali se obdela ter se poseje s semenom nizkih cvetlic itd. Večina čebelnjakov pa stoji prav na trati, tako da so kroginkrog obdani z zeleno travo. To poslednje se meni zdi tudi najbolj naravno. Saj je nekako ljubko videti, ako je okoli čebelnjaka lepo zeleno, obraščeno z gosto, majhno travo. Seveda se mora ta trava večkrat pokositi, da ne zraste previsoka, morebiti celo črez prvo vrsto panjevih žrel, da čebele ovira v letanju.

Ako je pred čebelnjakom posuto z gramozom, mnogo čebel na njem otrpne, ker je bolj mrzel od drugih predmetov. Tudi droben pesek ni posebno dober, ker se čebele po njem povaljajo ter potem ne morejo zleteti. Ako pa priletajoče čebele padajo na trato, t. j. med kratko travo, lahko po isti splezajo do vrha ter zletijo od tod po kratkem odpočitku.

Kako pa pokositi travo tik pred čebelnjakom, ker tako živahno kretanje, kakršno se vrši pri košnji, žetvi, kopanju i. t. d., čebele razdraži, in marsikdo je že od takih opravil moral popihati brzih korakov. V tej zadregi si na prav lahek način pomagamo. Zjutraj zgodaj ali zvečer, ko čebele ne letajo, zakrijemo žrela, t. j. pred vsako žrelo prislonimo kos deske ali kosček strešne opeke. Enak uspeh se doseže, če se namesto deščic s plahto ali rjuho zastre cela sprednja stran čebelnjakova. Ako delo ne traja črez 10 minut, se namesto obeh omenjenih sredstev tudi smejo žrela za kratek čas s travo zamašiti, zlasti ako ljudstva niso tako močna, da bi čebele zunaj ležale. Seveda se ne sme pozabiti po izvršenem delu žrel takoj odpreti.

Z vsakim navedenih sredstev se doseže, da čebele ne vidijo in ne slišijo, kaj se v bližini godi, zato se vsako tako delo lahko opravi brez vseh pikov. Zdi se mi potrebno to omeniti, ker sem v sedanjih časih našel mnogo čebelnjakov s travo zaraščenih do zgornjih panjevih vrst. Možčebelarjev ni doma, žene in otroci pa si ne znajo pomagati.

II.

Čebele zavarujemo pred mrazom s tem, da koncem jeseni panji odenemo, zatlačimo ali zapažimo. Razen tega izpolnimo s slabimi prevodniki toplote vse prazne prostore med obljudenimi panji, n. pr. vse špranje, prazne panji, nepremakljiva medišča i. t. d. Za to se rabijo različne tvarine, ki pa imajo več ali manj dobrih in slabih lastnosti. Oglejmo si jih nekoliko po njih vrednosti:

1. Stara, nerabna obleka se uporablja pogosto za odevanje čebel, vendar je mnogokrat zmanjka; miši se pozimi v nji dobro počutijo, in vešče imajo izborna skrivališče; zato se naj odstrani spomladi, ko je dovolj toplo.

2. **S l a m a** je uporabna le, ako je dovolj mehka, da se prostoru prilagodi in k stenam pritisne, sicer je mrzla. Miši se kaj rade v 'njej držiijo, zato se naj rabi le za izpolnitev medišč in praznih panjev, kamor se mišim lahko zabrani.

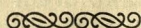
3. **M e h k o s e n o**, oziroma **o t a v a** toploto posebno dobro drži; miši in razni mrčesi je ne marajo, vendar prerada plesni, zato se rabi le bolj za zunanje odevanje.

4. **L i s t j e** se v vsakem oziru priporoča; edino napako ima, da je več ali manj pomešano s smetmi ter povzroča nesnago.

5. **P e z d i r j e** je najmanj priporočljivo zaradi izredne nesnage. V vsak kotiček in skoz vsako špranjo pridejo drobne smeti, celo skoz razpokan pokrov v panj med čebele in satovje, tako da spomladi čistenje povzroča veliko sitnega dela. Iz tega vzroka smatram pezdirje za ta namen kot nekaj najslabšega.

6. Najboljše, kar sem dozdej poizkušal, pa so **o b l a n i c e**. Iste so tople, ne plesnijo, ne povzročajo nesnage ter se v njih ne drže miši in razni mrčes. Enake vrednosti je **l e s n a v o l n a**, samo da se ponekod težko dobi v zadostni množini.

7. Najmanj opravka z vzimovanjem pa ima ta, kdor ima **d v o - s t e n a s t e** panji, za znotraj pa **s l a m n a t e** pletenice ali **b l a z i n e**.

Osa. (Vespa vulgaris.)

Lakmayer.

Že več let opazujem v svojem čebelnjaku ose, ki si vsako leto napravljajo v njem gnezda.

Prva leta sem jih takoj spomladi preganjal in uničeval, kjer sem jih le zalotil. Prepričan sem bil, da spadajo res med najhujše škodljivke naših ljubljensk, in tudi v svoji knjigi »Umni čebelar« sem pozival čebelarje, naj bi jih uničevali takoj spomladi, kakor hitro se prikažejo.

Sedaj sem pa po natančnem opazovanju prisiljen popraviti storjeno jim krivico.

Kakor je znano, prezimijo le ose samice, ker vsi samci poginejo v pozni jeseni.

Ko nastane pomlad, zbudijo se iz svojega spanja in priletavajo kaj rade tudi pred čebelnjak solnčiti se, ne da bi silile v panji ali da bi delale čebelam kake posebne nadlege. Nekako sredi pomladi nastaniijo se stalno pod streho čebelnjaka in prično s stavbo gnezda, ki ga napravljajo s pomočjo slin iz lesnih nastržkov.

Pred čebelnjakom ta čas pobirajo vun vržene mrtve ali bolne čebele, v panji pa ne silijo, dasi iz njih že diši med.

Ker more svoje gnezdo le ena osa založiti in tudi oskrbovati, je umevno, da prične vzvišeno delo za obstanek svojega rodu le s skromnim številcm jajčec. Šele pričetkom poletja, kadar se rodbina prične množiti,

in se vališče razširja, prevzame skrb zanj mladina, in materi osi ostane le zaleganje.

S pomnoženjem zalege raste seveda tudi skrb, dobiti zanjo potrebnega živeža.

Tu bi človek mislil, da bodo ose kratkomalo silile v panji, ki so tako blizu, in tam kradle med, oziroma da se bodo lotile čebel, jih pokončavale in odnašale svoji zalegi; a motil bi se.

Zadovoljne so tudi sedaj le z mrtvimi čebelami in vsled moljev uničeno, zgrizeno in vun vrženo zalego; zdrave čebele in panji pustijo popolnoma v miru. Kje pa dobijo zadostne hrane za svoj zelo požrešni rod?

Letos ob suši sem opazil, kako so se hitro množile gosenice kapusovega belina in zalega raznega mrčesa na listju zelenjave.

In tu sem videl, kaj znajo ose!

Celi dan so priletavale in izsesavale jajčeca, kakor tudi male gosenice, da so ostale na listju le tanke kožice teh.

Tudi drobnih pajkov pod streho čebelnjaka niso prezrle. Pri tem delu jim je tudi sršen izdatno pomagal.

Iz tega sklepam to-le:

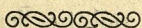
Ose so splošno koristne, ker uničujejo zalego raznih nam dostikrat zelo škodljivih žuželk in mrčesa. Šele takrat, kadar narava nima zanje jim najljubše, obilne hrane, nekako sredi jeseni, iščejo si hrane na sadju in silijo na med v panji. Zato jih tudi ne vidimo napadati zgodnjega sadja, n. pr. črešenj.

Pred čebelnjakom pobirajo spomladi in poleti le mrtve in bolne čebele. To odstranjevanje mrličev jim pa gotovo vsak čebelar rad privošči, ker bi sicer moral to delo sam prevzeti, če noče imeti pred čebelnjakom nesnage in smradu. Da bi pa bila sploh kdaj osa nevarna matici, ako je smuknila v panj, kakor so trdili čebelarji stare šole, je neopravičeno sumničenje. Osa se v panju ne čuti varne in zato plaho hiti po satju, skriva se po kotih in je kaj zadovoljna, če se jej je posrečilo medu okusiti, kar ni lahko, ako je panj čebelen, kakršnega v tem času mora pač napredni čebelar imeti.

Torej le jeseni, kadar ne morejo več izvrševati svojega poklica in kadar prično nadlegovati čebele in siliti v panji, jih z muhavnico v roki uničujemo, ker bodo itak morale kmalu, še pred zimo zvečine' poginiti.

Lansko pomlad se je zaljubila v moj čebelnjak tudi sršenova samica. Napravila si je pod nekim panjem precejšnji balon in postala popolnoma domača. Le dima se je bala in je mrmrala, kadar sem kadilnik rabil. Bržkone meni v svarilo, da ga tako pogostoma ni treba.

Ko so se pričeli valiti mladiči, sem, žal, po neprevidnosti zadel s klobukom ob gnezdo in ga podrl. Pravim »žal«, ker še nisem dokončal opazovanja. Toliko pa vem, da mi ni napadala ves čas svojega bivanja pod mojo streho čebel, in da so pajki takrat zelo respektirali moj čebelnjak.

Čebela v pregovorih in narodnih rekih.

P. Močnik.

Sto in sto let sem že je čebela izmed domačih živali najbolj čislana. S svojo čednostjo in marljivostjo, z rodoljubnostjo in spravljivostjo, s svojim hiševanjem se je človeštvu tako zelo prikupila, da jo goji že od pamtiveka. Ne goji pa človeštvo čebele zgolj le radi dobička, veliko več, skoraj bi rekel, nam koristijo v duševnem oziru, tako da si dandanes pač sveta brez čebele ne bi mogli misliti.¹

Umevno je, da si mora prilastiti ljudstvo, ki se mnogo peča s to ljubko živalco in jo opazuje pri svojem skrivnostnem opravilu, marsikako dobro lastnost. Surovež ali pijanec ne more biti in tudi ni nikoli pravi čebelar. Slovenci ljubimo čebele še prav posebno! Zatorej je slovensko ljudstvo mehkega srca, trezno, spravljivo, varčljivo! Kako bi se sicer moglo vzdržati!

Stara navada je, da treba potrkati na vsak panj, kadar čebelarja od-pokliče Stvarnik od svojih ljubljenk. Zvedo naj tudi čebelce tužno vest. Posebno ulogo igrajo v pregovorih in rekih čebele, strd in vosek.

Med se liže, ker je sladek.

Času pustimo čas, da pride mož s strdjo.

Betvica medu več muh ulovi, kakor sod kisa.

Brez potu ni medu.

Modrost je slajša ko med.

Niti bodi med, niti bodi jed.

Na med se love čebele, na sladke besede ljudje.

Kdor z rokami med meša, prste oblizuje.

Govori kakor bi med lizal.

Je sladek kot med; mehak kakor vosek.

Koga navoskati.

Upadla mu sekira v med.

Strd lizati. — Slajši ko med.

A tudi drugo iz čebelnega življenja je porabljeno z izborna ljudsko domišljijo, kakor:

Človek po svetu, kakor čebela po cvetu.

Sršeni, ose in čebele bodo vedno prepir imele.

Ko bi bil medved eni čebeli prizanesel, ne bi bile šle druge nadenj.

Ide kot čebela na brus.

Redek kot bele čebele.

Šumi kakor v panju.

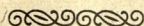
Njegove besede pikajo.

Že molí želo!

¹ Pa ni vsak tako idealen, kot si Ti, dragi Peter!

Zakon je s strdjo namazan križ; ko to zlijemo, ostane križ sam!

Enakih pregovorov in rekov je še dosti med našim ljudstvom, žal le, da jih nikdo ne zabeleži, in se torej pozabijo. Morda je še čebelar, ki se oglasi?

Bačarjevega Toneta prvo čebelarsko leto.

L. Debevec.

Bral je in bral Bačarjev Tone razne letnike »Slov. Čebelarja«, ki jih je dobil pri sosedu, in vedno bolj mu je ugajala misel, da bi se tudi sam poprijel čebelarstva. Že sam je prej večkrat mislil na to, pa le tako mimogrede; sedaj pa mu je ogrel »Čebelar« to misel in v glavi mu je dozorel sklep, postati tudi sam čebelar. To je lepa reč, si je mislil Tone, samo kako bi jo izpeljal? Prvič, kako in kje bi dobil čebele? No, to bo že šlo, kak panj mi jih bo že gozdar France prodal, saj se dobro razumeva. Potem, kakšen čebelnjak naredim in kje ga postavim? No, tudi to bo šlo, saj imam kakor nalašč za čebele ustvarjen solnčen kraj za hišo. In končno, ali bom znal čebele tudi sam oskrbovati? Tudi to ne bo pretežko; malo bom poprašal strica, malo mi bo pomagal sosed, svetoval pa mi bo »Čebelar« in »oča« Janša, mohorsko knjigo od čebel tudi imam — pa bo šlo z božjo pomočjo.

In Tone se je takoj lotil postavljanja čebelnjaka. Bil je sam kos tesarja in v par dneh je stalo stebrovje pokoncu. Kak teden pozneje si lahko opazil ličen čebelnjak za Bačarjevo hišo.

In poznega spomladanskega večera si mogel videti Toneta, ko je varno nesel panj čebel od gozdarja. Položil ga je na odločeno mesto v ulnjaku in si zadovoljno mél roke, češ, vsak začetek je težak, pravijo, pa sem ga le srečno premagal. Dalje bo že kako šlo.

Pod cvetočo hruško si je Tone napravil klop, in tu je odslej pogosto posedal in opazoval marljive čebelce, ki so šumele po cvetju njegovega lepega sadnega vrta, in sanjaril, kako bo čebelaril v prihodnosti.

Pa ne samo sanjaril, tudi skrbel je za prihodnost. Pridno je delal panji, jim barval končnice in se zelo veselil njihove vrste v čebelnjaku. Pa ne samo to. V svoji gorečnosti je naročil več čebelarskega orodja in celo dva eksportna panjú, dasi je vedel, da začetnikom svetujejo le navadne panji. Sam je vrhutega vzorno naredil par panjev nemške normalne mere, po meri, ki jo je dobil pri sosedu-čebelarju. Pri vsem tem seveda ni pozabil svojih stanovskih dolžnosti.

Tako so mu hitro potekali dnevi, in približal se je čas — najbolj vesel za vsakega čebelarja — čas rojev, dasi se je bil vsled pozne pomladi zakasnil. Solnčnega dopoldneva sredi junija se je vsul iz Tonetovega ulnjaka

roj, se nekaj časa vrtil pred čebelnjakom in obvisel na nizki veji. Srce je močnejše tolklo v Tonetovih prsih, in vesel jih je ogrebel v nov panj.

In njegovo veselje se je še povečalo, ko je nekega jutra navsezgodaj našel v grmičju za čebelnjakom roj. Čudno se mu je zdelo, toda roj ni bil njegov, to je dobro vedel, in tudi to se mu je čudno zdelo, da je rojil tako zgodaj. Najbrže pa je prejšnji dan ušel kje v bližini in prebil noč na prostem. Vprašal je soseda, njegov ni bil. Torej ga je lahko brez strahu ogrebel. Tako je imel tri panji in še se mu je obetal drugec. Deseti dan je res slišal, kako sta peli matici v izrojencu; celo več jih je bilo, toda vsled deževnega vremena so jih čebele najbrže pomorile. Tako je iz enega panjů kljub obilni in ugodni paši dobil le prvca, ki pa se je zato tembolj založil z medom, tako da mu ga je moral že pred trganjem dvakrat odvzeti. Zakaj ta ugodna paša je trajala cel mesec; tačas je namreč medila smreka izredno obilo.

In teh uspehov v prvem letu svojega čebelarstva vesel, je Tone prebil marsikatero nedeljsko popoldne s sosedom-čebelarjem Tonetom pred uljnjakom, kjer sta brala »Čebelarja« in moževala to in ono.

Prišla je jesen in čas odjemanja medu, pa Tone je vsega pustil v panju, češ, če imajo čebele poln panj, je vedno bolje, kot če imajo praznega. Panji so bili dobro čebelni, imeli zdrave matice, obložil in zatlačil jih je z otavo in jih tako preskrbljene z mirnim srcem prepustil mrzli zimi, dobro vedoč, da njihove ljubljenske v tem času ne bodo potrebovale ničesar.

In tako bi se skoro gotovo tudi zgodilo, da ni vmes posegla kruta roka usode v podobi tatu.

Nekega mrzlega jesenskega jutra namreč je slučajno šel mimo uljnjaka in s strahom zapazil, da njegovih panjev ni, ostali prazni prevrnjeni in razmetani, ključavnica pa prepiljena. Kar sapo mu je vzelo, tako se je ustrašil. Kaj je pomagala Tonetova žalost; čebel ni bilo. Pretaknil in preiskal je vso okolico in res našel razbite panji v grmovju. Med je bil ves pobran, čebele pa so otrple lazile okrog, cele kupce pa je bilo mrtvih. Hitro je poklical soseda, da mu je ta pomagal pobrati jih skupaj in poiskati matice. Iz dveh panjev sta združila čebele v enega, tretji panj pa je bil cel, le med je imel izrezan. Tako sta jih prenesla na hišo, jih nakrmila in toplo odela. Sreča, da je imel Tone še ves med od poletja. Zdaj upa, da mu vsaj en panj prebije zimo, pa tudi če mu ne, ne bo vrgel puške v koruzo, ampak se bo z novo navdušenostjo lotil svojega čebelarstva.

To in ono.

Jos. Kosi, Celje.

Hvala Bogu, čas načrtov je pri koncu in nastopila je doba resnega dela!

Ko bo prva številka »Slov. Čebelarja« ugleдалa beli dan, se bo že gotovo v naravi začelo tisto tajinstveno gibanje in življenje, ki se ga vsak čebelar prav iz srca veseli. Ob solčnih obronkih bodo zarumenele trobentice in trobile v svet veseli prihod pomladi, medtem ko bodo ob gozdnih robovih beli zvončki bingljali enako pesem. Čebelarji so obhajali s svojimi muhami že veselo svidenje in začeli svoje pomladansko delo.

Ali pa je bilo svidenje tudi povsod veselo? Gotovo je tuptam moral nekateri čebelar tužnega srca opravljati delo grobokopa pri svojih čebelah.

Še enkrat se je ozrl po gomili svojega bivšega imetja in veselja, ki ga ne bo več. Tolažil se bo s tem, da je pustil čebelam itak lepo zalogo medu, a kljub temu so mu gladu umrle, med pa ves porabile.

Visoke cene medu so zapeljale najbrž marsikoga, da je segel pre-globoko v panj, jako pa dvomim, da mu bodo umazane in raztrgane kronice nadomestile tisto veselje, ki ga bo imel oni, ki je našel svoja ljudstva živa in zdrava.¹

Omenil sem v začetku, da je minul čas načrtov.

Menda vsak čebelar dela črez zimo načrte na podlagi svojih izkušenj iz minulega leta, kako bo čebelaril v bodoče, oziroma v prihodnjem letu. Da pa ti načrti splavajo večidel po vodi, je menda že tudi vsak poizkusil.

Vsako leto ima svoje posebnosti v vremenu, v paši itd. Po teh posebnostih se ravnaajo čebele, in se mora ravnati tudi čebelar. Ta mora biti torej na svojem mestu, da v pravem času krene na pravo pot.

Večina čebelarskih knjig in strokovnih listov svetujejo čebelarjem, da naj že pri spomladnem delu določijo ljudstva, pri katerih bodo delovali na roje, in zopet druge, kateri bodo za donos medu. Dozdeva se mi to teorija brez vsake praktične podlage.

Zgodi se nam namreč lahko, da bodo ljudstva, ki smo jih določili za med, kljub temu rojila, medtem ko ona, ki od njih želimo rojev, nočejo rojiti.

Pred nekaj leti pride spomladi neki tovariš-čebelar k meni, da malo pokramljava.

Praden odide, mi pravi: »Kdo bo dobil prej roj, ti ali jaz?« — »Jaz!« mu rečem. — »Primojdunaj, da ne, jaz ga dobim prej! Kaj velja? Liter vina?« — »Dobro, stava velja!«

Imel sem tedaj v nekem dunajčanu dvoje ljudstev, namreč v medišču eno in v vališču eno, kateri sem mislil kmalu združiti, ker medišče je bilo že takrat polno.

Tedaj pa sem si mislil: »Dobro, prijatelj, če si tako hud, pa teh ljudstev

¹ Ne povem imena, dasi bi dotični zaslužil ga nabiti na črno tablo, ampak povem samo, da mu jih je umrlo 7 od 12, ker jih je »preveč spodrezal«. Op. uredn.

ne bom združeval. Rojiti mi morata kmalu, posebno ono v medišču, in imel bom roj, ko se tebi še sanjalo ne bo o njem.»

Združil torej teh ljudstev res nisem. Bili sta nabito polni, rojiti pa ni hotelo nobeno, pač pa je rojil eden sosednih panjev, katerega sem razširjal, in sicer je rojil prej, kot je moj tekmeč dobil roj.

Čebele torej ne plešejo vedno tako, kakor jim čebelar žvižga, in zgodilo bi se mu lahko, da pride pri najboljši pomladni paši ob zaželjeni uspeh donosa.

Sedaj pa slišim neki povzdignjen glas iz daljave, ki me zafrkne: »Ker ne poznaš svojih ljudstev! Čebelar mora natanko vedeti, katero ljudstvo ima nagnjenje do rojenja, in katero je boljše za donos, potem pa jih lahko že spomladi določi. Jaz pa svoje poznam.«

Aha, to je pa glas Voskovega Luka!

»Na to pa res nisem mislil, Luka; dobro, da si me zafrknil. Vidi se, da si dober čebelar, ker poznaš tako dobro svoja ljudstva. Pa začniva skupno delati pomladno delo, in sicer najprej pri Tebi, in odločiva ob enem ljudstva v rojenje in v donos.«

»Začniva torej pri številki ena! Kako lastnost ima ta?« — »Ta je izvrsten za donos.« — »Dobro! Številka dve?« — »Ta ima jako plodno matico, rad roji, za donos pa ni posebno.«

Tako greva do konca.

»Sedaj pa, dragi Luka, katere torej misliš pustiti za roje in katere za donos?« — »Res si čuden, da me to vprašaš. Tiste, ki imajo nagnjenje za roje, pustim rojiti, druge pa odločim za donos. To je vendar logično. Zadnje bom razširjal, prve pa ne.«

»Dobro! Torej, prvi, ki niso za donos, pač pa za rojenje, ti bodo rojili enkrat, dvakrat ali morebiti tudi trikrat, in napolnil si boš vse prazne panje s tem plemenom, drugi pa ti sploh ne bodo rojili, pač pa dali lep donos.«

»Kaj pa bo posledica temu, dragi Luka? Da si boš pomnožil pleme tistih, ki so za rojenje, zatrl pa pleme onih, ki so za donos, ker od teh slednjih nimaš nobenega naraščaja.«

Luka: »Tako pa nisem mislil. Jaz si hočem pomnožiti pleme tistih, ki so za donos, zatreti pa one, ki so za rojenje, zakaj jaz potrebujem vobče medu, in le toliko naraščaja, da ostanem pri številu ljudstev. Čebelaril bom torej na to, da bodo rojili tisti plemenjaki, ki so za donos, a ne oni, ki so za rojenje. Zožil bom torej prve, razširjal pa druge.«

»Dobro, dragi Luka, zožil boš ljudstva, ki so za donos. Nanosile ti torej ne bodo, ker ne bodo imele prostora, kljub temu pa morebiti ne bodo rojile. Razširil pa boš one, ki so za roje; pomnožile se bodo radi tega grozansko, donos pa ne bo velik, ker bodo porabile donos za zalego in bodo najbrže kljub temu rojile.«

Luka: »Čemu me mučiš? Povej mi vendar naravnost, kaj misliš in kako čebelariš ti?«

»V prvi vrsti gledam na to, da spomladi spravim ljudstva na noge. To se pravi, da jih spravim do moči. Ko pa na to nastopi pomladanska

paša, jo izkoriščam z vsemi plemenjaki brez razlike in jih razširjam ne glede na roje. Če je leto za roje, dobim še zmerom toliko rojev, da število ljudstev pomnožim oziroma matice obnovim, če pa ni leto za to, pa naredim še o pravem času sam nekaj rojev, ali pa samo matice obnovim. Matico obnoviti je v panjih, ki imajo v medišču posebno žrelo, prav enostavno. Poiščem sat, na katerem je matica, ga obesim v medišče, katero je itak obljudeno, to ločim od vališča ter mu žrelo odprem. V vališču so čebele torej brezmatične in napihnejo matične celice. Ko so te že izdelane, odstranim slabejše in pustim eno ali dve najlepši. Kadar se nova matica spraši, se lahko staro iz medišča odstrani in ljudstvu zopet združita. Se je pa mlada matica ponesrečila, imamo še vedno ono v medišču, da panj ni brezmatičen.«

Luka: »Sicer sem ti hvaležen, da si mi vse to povedal, pa vendar sem slabe volje, ker si vse moje načrte prevrgel. Imel sem namreč že določeno, katera ljudstva bi naj pustil rojiti in pri katerih bi čebelaril na med.«

»Nič se ne jezi! Da te spravim zopet v dobro voljo, ti povem nekaj cvetk iz svojega čebelarskega življenja.«

Neki gospodič kupi pri meni dva kilograma medu. Ko mu ga na vrtu izročim, pripomnim, da je to akacijin, torej najfinejši pomladanski med. Gospodič se ozre po vrtu ter pravi: »Kaj, akacijin med? Pa ne vidim nobene akacije na vrtu.« — »Na vrtu seveda ne,« mu odgovorim. »Ali tam ob Savinji in pod Starim gradom jih je veliko.« — »Kako to, ali Vaše čebele gredo tudi vun iz vrta na pašo?«

Srečam neko gospo, ki je morebiti mislila med od mene kupiti, ker me med drugim vpraša, kako je letos z medom? »Prav dobro,« ji odgovorim. »Sedaj sem dobil precej veliko smrekovega medu, ki je jako zdravilen.« — »Kaj, smrekov med? Mislila sem, da imate čebelni med.« Reče in odide.

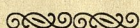
Neka gospa pride slučajno k hiši in ker vidi na vrtu čebelnjak, me vpraša: »Kako pa je letos s čebelami, ali ste dobili veliko medu?« — »Sem prav zadovoljen, dosedaj ga imam že nekaj čez 300 kg.« — »Tako? In koliko čebel imate?« — »Imam šestnajst čebelnih ljudstev.« — »Šestnajst čebel imate, in teh šestnajst živalc Vam je nanosilo toliko medu?«

Luka: »Ha, ha, ha! To je pa res dobro! Sedaj sem zopet dobre volje, ker vidim, da so nekateri še večji reveži na duhu, kot je Voskarjev Lukež.«

**Agitirajte, kamorkoli greste, med
nečlani-čebelarji za naš list in
pridobite jih, da se na Sloven-
skega Čebelarja naroče!**

Združitev avstrijskega čebelarstva.

Za dne 22. januarja je sklicalo poljedelsko ministrstvo skupno sejo čebelarskega »Reichsvereina« in »Reichsvereinigung«. Po daljši debati so ustanovili skupni strokovni odsek, ki se bo pečal s čebelarskimi vprašanji, v katerem sta zastopani imenovani čebelarski zvezi in pa poljedelsko ministrstvo. Že pri tem sestanku so zastopniki čebelarjev protestirali najodločnejše proti prisilnemu odvzetju medu potom ustanovitve nove vojno-gospodarske centrale. Izjavili so, da bodo čebelarji sami radevolje oddajali državi, kar ga bodo imeli odveč. Obenem so se pritoževali, da so cene medu prenizke. Med naj se postavi v isto vrsto s surovim maslom, katerega cene so na Češkem po 16 K, oziroma 18 K 50 vin. — Dne 5. februarja se je vršila druga seja tega odseka. Na tem sestanku so se razen z vprašanjem notranje organizacije bavili s cenami medu. Vsi so bili mnenja, da mora imeti avstrijski med isto ceno z ogrskim. To se naj doseže potom pogajanj, če pa to ne gre, naj se pa ne dovolijo višje cene za ogrski med. Nadalje se je poudarjalo, naj država kolikor mogoče hitro nakaže čebelarjem sladkor, ker so ga dobili v jeseni premalo. Dobe ga naj pa le tisti, ki so organizirani v društvih.

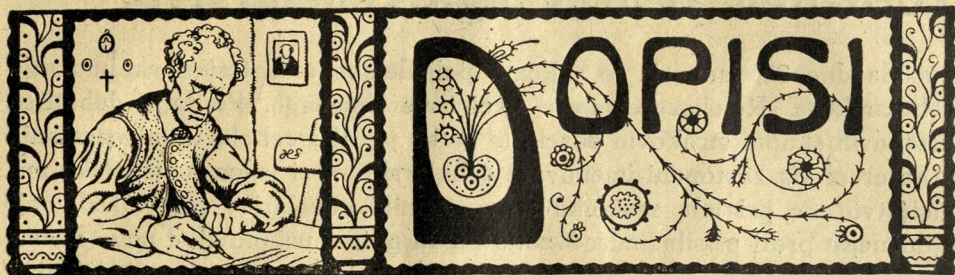
Naznanilo.

Četudi ni upanja, da bi finančno ministrstvo ugodilo prošnji in dovolilo za pomladno pitanje plemenjakov in rojev še kaj sladkorja, vendar podpisano društvo za vsak slučaj, če bi se prošnji le ugodilo, vseeno sprejema naročila do 15. aprila t. l. V prvi vrsti se bo oziralo na naročila potom podružnic na one, ki v jeseni niso dobili sladkorja. Komur ni mogoče naročiti potom podružnice, mora naročilo potrditi župni ali občinski urad, da je dotični res čebelar in koliko panjev da ima. Pri naročilih naj se natančno napiše ime, kraj, pošta, železniška postaja in število panjev. Za koroške in štajerske čebelarje to naznanilo ne velja, ker imajo ti lastno društvo. Če bi se prošnja ugodno rešila, potem se naročniki pismeno obvestijo, koliko dobé sladkorja in koliko denarja naj pošljejo. Do tedaj se pa na vsa vprašanja in priganjanja ne bo odgovarjalo.

ODBOR

Slovenskega osrednjega čebelarskega društva v Ljubljani.

»Slovensko spodnještajersko čebelarsko društvo«. Člani Spodnještajerskega čebelarskega društva, ki potrebujejo za pomladansko krmljenje sladkor, naj to prijavijo tekom 14 dni po prejemu tega »Čebelarja«. Na poznejše prijave se ne bo nikakor več oziralo, naj še potem posamezniki tako udrihajo po društvu. Delo s sladkorjem je tako mudno in nehvaležno, bilo je rešiti nad 100 dopisov, da je pač skrajno žalostno, če se potem kdo pritoži čez Zdolška, ki je letos ta posel opravljal, pri Kurbusu. — Zdolšek.

Iz Gor. Trebuše. — Leto 1917. je bilo pri nas, hvala Bogu in sv. Ambrožu, izvrstno čebelarstvo leto, kakršnega ni bilo že dolgo. Kljub suši so brale čebele skoraj nepretrgoma od srede aprila do srede septembra in nanosile obilo strdi, če so le imele prostor za odlaganje sladkega bremena. Moj sosed-čebelar pravi, da ni že 30 let imel tako težkih panjev (kranjičev) kot letos. — Rojev so dali plemenjaki ravno dovolj. — Ako bi bile čebelarske letine redno take, bi ne bilo prislovice: »Muha ne dá kruha«, in 5—10 žnideršičevcev n. pr. bi prav lahko vzdrževalo, ob sedanjih ceni medu, srednjo družino. Čebelarstvo bi ne bilo več postranska panoga kmetijstva, zabava, temveč izdaten vir dohodkov. Seveda, »če« in »če«! In kjer je preveč »če«-jev, tam imajo prostor večidel le idealni ljudje, ki v svoji idealnosti tudi vztrajajo, kot igralci. Tem smo podobni čebelarji, ki tudi tuptam zadenemo!

Tudi moji družinici so čebelce prava pomoč božja v sili! Pa take letine so redke, zelo redke!

V svojem čebelnjaku imam, vštevši kranjiče, štiri vrste panjev, a izmed vseh se je, kar se donosa tiče, najbolj izkazal žnideršičev panj. Pomislite, gospod urednik, iz dveh žnideršičevcev, ki ju imam, sem natočil 119 kg 60 dkg (recite okroglo: stoindvajset kilogramov) najlepšega medu! Če bi ne bil tehtal medu sam, bi mislil, da je pomota pri tehtanju. Natočil bi ga bil pa gotovo še več, ako bi mi ne bila uhajala pri enem panju matica v medišče.

Za zimo sem pustil vsakemu panju nad 25 kg. Rojila nista! Sicer pa: »Dekle, kaj hočeš še več!«

Pred letom sem menil razširiti svoje čebelarstvo s stoječimi gerstungovci, a letos sem drugega mnenja. Letos, ko je pač bila paša, sta mi gerstungovca, ki ju imam tudi le za poizkušnjo, daleč zaostala za žnideršičevcema, dala sta le 70 kg 30 dkg medu!

Ako mi bo le mogoče, si nabavim za prihodnje leto deset žnideršičevih panjev.

»Ta se je pa še hitro izpreobrnill!« — se morda namuzne kdo izmed cenj. čitateljev, ki vé, da sem bil ravno jaz zakrivil, da Vam, gospod urednik, ni bilo treba dregati, a je vendar kar letelo člankov »Resnici na ljubo«. Tem povem tudi letos še enkrat odkritosrčno, brez olepšavanja: Delo v žnideršičevem panju ni igrača, a človeka gotovo mine, tudi če je še tako nervozen, podomače rečeno: siten, ta moderna človeška slabost že pri drugem satu, če je lepo poln medu, saj tehta, če je lepo »vrhan«, polne štiri kilogrami! Pripoznati pa moram, da sem se privadil tej vrsti panjev toliko, da sem pri delu ročnejši in tako urnejši. Opravljanje pokončnih gerstungovcev je gotovo laglje, a ti panji zahtevajo, kot sem prepričan, veliko več teoretičnega znanja, ako hočemo doseči lepe uspehe, kot je tega potrebno za čebelarjenje v žnideršičevem panju. Seveda, brez teorije tudi pri teh ne bo šlo! Naravne zakone razvoja organizma čebelne družine mora vsak čebelar poznati, tudi če čebelarji v »najboljšem« panju.

Velikega pomena za čebelarjenje v žnideršičevcih je, da pri tej vrsti panjev, če mislim normalne razmere, ni treba vedno čuti. Pri teh pridejo razna dela veliko redkeje na vrsto kot n. pr. pri stoječih gerstungovcih, kjer moramo vedno »pomagati«, ako hočemo kaj doseči.

Pri Žnideršičevem panju so dela redka, kar je za čebelarje, ki ne razpolagajo s časom, velikega pomena! Letos mi je šlo v zrak najmanj 50 kg medu, ker ga nisem mogel ali pa ga nisem utegnil iztočiti! Čebele niso raditega nič na boljšem, meni se pa pozna.

Za kraje, kjer se mora prevažati čebele v pašo, si ne moremo misliti pripravnjega panju, kot je žnideršičevci. Prekosi celo kranjčica! Dobro se zapre, zamaši žrelo, odstrani vložna deska iz vrat in pripravljen je za »potovanje«. Ko so padale letos laške granate komaj dober kilometer zračne črte od mojega čebelnjaka, sem stal obupan pred svojimi ljubljenkami, zakaj če bi bilo treba bežati, bi mogel vzeti v naglici na voz edino žnideršičevca, vse druge panji bi moral pustiti! Za begunce tudi nekaj dobrega, kaj ne, gospod tovariš Kašca!

Danes lahko rečem: Žnideršičevih panjev naj se nihče ne boji! Preden se pa loti kdo v teh panjih čebelariti, naj prej, parkrat vsaj, opazuje opravljanje teh panjev pri izurjenem čebelarju!

Seveda sam panj ne dá medu. Vsako leto in povsod se ne bo natočilo iz enega žnideršičevca 60 kg medu, a panj je zakonu razvoja organizma čebelne družine tako prikrojen, da dobimo v medišče gotovo medu, če ga imajo čebele le kje jemati. Zgodi se pa lahko pri teh panjih, da čebele v njih, po prevešanju, lakote umro, če se paša za teden dni ali več časa ustavi.

Kakor sodim in izkušam, se nam je za čebelarjenje v Žnideršičevem panju še veliko učiti, zato upam, da se bo »vojna« za ta panj nadaljevala, seveda v drugačni obliki kot dosedaj, zakaj panj zasluži, kot sem izkusil letos, vso pozornost in vsestranske kritike.

Pero tedaj v roko! Ali se nikomur ne smili gospod urednik, ki zdihuje nad nehvaležnostjo »Čebelarjevih« učencev-mojstrov! — Pa brez zamere! Sem učitelj in rad učim, a še rajši poslušam druge izkušenejše može, pa tudi žene, čeprav je s temi večkrat križ. Žena moja, navdušena čebelarka, ki si upa celo roje ogrebat, mi vedno pravi, da nisem »špekulant«, da vse povem. Ona si gotovo misli: »Čemu trobiti v svet, da dá žnideršičevci 60 kg medu, saj bi ga ne bilo nič manj, če bi se to molčalo!« No, pa ne soditi krivo moje ljube boljše polovice. Tudi ona privošči iz srca drugim enako veliko medu, le »špekulantinja« je bolj, kot jaz. Ko sem prišel od žnideršičevcev lansko leto večkrat »jezen« in opikan, me je tolažila: »Medu pa le daj!« Imela je prav!

Zime, oziroma pomladi se bojim, gospod urednik! V nekaterih panjih je malo mladih čebel, ker ni imela matica dovolj prostora za zaleganje. Da bi mi ti panji le preveč ne ošibeli!

Čebelarški pozdrav vsem!

Podgornik.

Čebelarska podružnica v Kamniku naznanja svojim članom, da bo po sklepu občnega zbora zopet uvedla mesečne sestanke, ki se vršijo vsako prvo nedeljo v mescu ob 10. uri dopoldne v gostilni »Wivoda« v Kamniku. Prvi sestanek se vrši dne 1. aprila (Velikonočni ponedeljek). Čebelarji, udeležite se teh sestankov v mnogobrojnem številu, ker so taki sestanki, pri katerih se o različnih čebelarskih zadevah temeljito razpravlja, važnega pomena. — Niko Sallath, t. č. predsednik.

Podružnica Brdo pri Šmohorju. (Letno poročilo.) Naša podružnica ima žalibog zaznamovati bridko in trajno občutljivo izgubo. Padel je namreč marljivi, priljubljeni njen tajnik gosp. Janez Grafenauer v boju za pravice naroda na gori Asolonc dne 18. decembra 1917. Bil je kljub svoji mladosti jako spreten čebelar

in marljiv, zanesljiv značaj. Zelo ga naša podružnica pogrša. Naj mu bo tuja zemlja lahka! Počivaj v miru, dragi naš Janez! Bridko prizadeti rodbini našega državnega in deželnega poslanca Grafenauerja, kojega edini sin je pokojnik bil, naše najglobokejše in odkritosrčno sožalje. Tajniške posle podružnice opravlja za sedaj pokojnikova sestra gđc. Cilka Grafenauer. Vsled vojnih vpoklicev je imel naš letošnji občni zbor bolj formelen značaj. Število udov je naraslo od 9 na 12, ki imajo skupaj 171 panjev čebel. Sladkorja smo prejeli 5 kg za panj, tudi za višredno pitanje. Z ozirom na hudo sušo v letu 1917 smo s čebelcami še prav zadovoljni; posebno dobro so se obnesli Žnideršičevi panji. Kar je iskreno želeli, je skorajšnji konec vojne in več zavednosti in odločnosti povsod, tudi pri naših udih. Preč. g. Urhu Hafnerju, župniku na Ojstrici, in g. šolskemu vodju Josipu Jeklu v Apačah izrekamo za njiju veliki trud pristrčno zahvalo. — T. Arbeiter, načelnik podružnice.

Umrli je dne 3. februarja 1918 v Stanečah, p. št. Vid nad Ljubljano, posestnik g. Andrej Merhar v starosti 71 let. Bil je vnet in napreden čebelar in član odobroja društva. N. v m. p.!

Odborova seja 18. februarja 1918. Navzoči gg.: Hafner, Humek, Rojina, Zirkelbach. — Sklepi: Vloži se prošnja na deželni šolski svet, da šolska vodstva naroče »Slov. Čebelarja«. — Steklarska tvrdka Avgust Agnola v Ljubljani, ki ima v zalogi društvene kozarce za med, se naprosi, da v prihodnje naroči naj-novejše kozarce za med. — Raznosterosti.

Listnica uredništva.

Gosp. J. J. v A. (Štajersko): Prosimo vljudno odgovora. Če se strinjate s predlogom, tedaj se hitro odločite, sicer bo za II. B. prekasno. Vam je najbrže preodročno. Torej stavite Vi predlog — kje. — Lep pozdrav!

Listnica upravnništva.

Vzlic naznanilu nekateri člani še vseeno pošiljajo 3 K za članarino, mesto 4 K. Prosimo dotične, da pošljejo še 1 K. — Na položnico naj se zapiše vedno le naslov plačnika in ne naslov društva, ker uprava potem ne ve, kdo je plačal. Pred kratkim sta zopet došli dve taki položnici, ena oddana na pošti v Ljubljani, druga na Bledu. Dotičnika naj naznanita svoj naslov na upravništvo »Slovenskega Čebelarja«. — Naročila za čebelarske potrebščine iz društvene zaloge naj se naslove na g. Ivan Černiča, Ljubljana, Hrvatski trg 4, in ne na »Čebelarsko društvo« v Ljubljani.

Šolska vodstva, naročajte Slovenskega Čebelarja!